Қишлоқ ҳақиқати

1995 йил 27 январь ЖУМА № 4 (5.628) сотувда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

1995—1996 ЙИЛЛАРДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАЖМУИНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

1995—1996 йилларда агросаноат мажмуининг моддий-техника базасини тракторлар, пахта териш машиналари, асбоб-ускуналар билан мустаҳкамлаш ва қишлоқ хўжалиги техникаси ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг барқарор ишлашини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари бир ой муддатда агросаноат мажмуи хўжаликлари, корхоналари ва ташкилотларидаги мавжуд барча қишлоқ хўжалиги техникасини қайта рўйхатдан ўтказсинлар, унинг техник ҳолатини аниқласинлар ҳамда белгиланган тартибда жисмоний эскирган техникани балансдан чиқарсинлар,

2. «Ўзмашсаноат» уюшмаси, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси 1995-1996 йилларда хўжаликларга энг муҳим қишлоқ хўжалиги техникасининг етказиб берилишини таъминласинлар.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари ва «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, «Ўзмашсаноат» уюшмаси, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш», давлат-кооператив қўмитасининг 1995-1996 йилларда хўжаликлар ихтиёрида қолдириладиган пахта толасидан «Ўзмашсаноат» уюшмаси ва «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси корхоналарига материаллар, бутловчи буюмлар, техника ва эҳтиёт қисмлар олиб келиш учун пахта толаси ажратиш тўғрисидаги таклифлари қўллаб-қувватлансин.

4. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси хўжаликлар томонидан берилган буюртномаларга биноан қишлоқ хўжалиги техникасига бўлган эҳтиёжни, ҳар қайси буртманома бўйича ушбу техникани сотиб олиш учун зарур бўлган пахта толаси ҳажмларини аниқласинлар ва умумлаштирилган материалларни бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсинлар.

5. «Ўзмашсаноат» уюшмаси ва «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси корхоналари бир ой муддатда хўжаликлар билан олдиндан етказиб бериладиган пахта толасига айирбошлаш эвазига уларга қишлоқ хўжалиги техникаси ва эҳтиёт қисмлар етказиб бериш, шунингдек, «Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмаси билан пахта толасини Ўзбекистон Республикаси ташқарисига сотиш ҳамда бундан тушган маблағларга бутловчи буюмлар, қишлоқ хўжалиги техникаси ва улар учун эҳтиёт қисмлар етказиб бериш юзасидан шартномалар тузсинлар.

«Ўзмашсаноат» уюшмаси ва «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси корхоналарига пахта толасини Ўзбекистондан ташқарига етказиб беришни бевосита моддий-техника ресурслари ва эҳтиёт қисмлар етказиб берувчи корхоналарга, илгари тузилган шартномалар бўйича, бартер асосида амалга оширишга рухсат этилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, давлат солиқ қўмитаси, «Ўзулгуржибиржасавдо», «Ўзмашсаноат» уюшмалари, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси ажратиладиган пахта толасини республика ташқарисига олиб кетиш ва сотиш бўйича ҳужжатларнинг белгиланган тартибда расмийлаштирилишини таъминласинлар.

7. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда:

мавжуд техникадан фойдаланишни, уларнинг сақланишини яхшилаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар кўрсинлар, техника сақланадиган бостирмалар ва майдончалар қурилишини таъминласинлар;

техникани тузатиш ва техника хизмати кўрсатиш учун хўжаликлар устахоналарининг ва «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси тузатиш корхоналарининг кувватларидан тўлиқ фойдалансинлар;

қишлоқ хўжалигининг механизаторларга бўлган эҳтиёжини икки йил мобайнида тўлиқ қондиришни ҳисобга олган ҳолда механизатор кадрларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш бўйича икки ой муддатда аниқ дастур ишлаб чиқсинлар.

8. «Ўзмашсаноат» уюшмасининг қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналари ишлаб чиқарилаётган машиналарнинг техник мустаҳкамлигини ва сифатини ошириш бўйича чора-тадбирларни бир ой муддатда ишлаб чиқсинлар ва амалга оширсинлар.

9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг тегишли ўринбосарлари зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 26 январь.

Иштихон туманидаги Шариф Одилов номли ширкатлар уюшмаси деҳқонлари ҳозирдан кўкламги мавсумга пухта шайланишмоқда. Бу ерда мавжуд техника воситалари аллақачон тахт қилиб қўйилди.

СУРАТДА: (чапдан) илғор механизатор Ёлғош Раббимов ва хўжалик механиги Марди Суюновлар чигит экиш сеялкасини кўрикдан ўтказишмоқда.

Ҳакимжон СОЛИҲОВ олган сурат.

ШАРОФАТИ БЕҚИЁС

Иншоолло, деҳқончиликда камол топиб, ёшлигимдан табаррук заминга меҳрим тушганлигидан қалбимда олам-олам фахрланиш туйғусини туяман. Отам Нурали Тожибоев 30 йилга яқин бир неча хўжаликларни бошқариб, эл-юрт ичида обрў топди, меҳнат — падари бузрукворим номини кўпчиликка танитди. Лекин ўша пайтларда деҳқонда мустақиллик деярли йўқ эди. Не бахтки, эмин-эркин меҳнат қиладиган, қадриятлар ўрнини топадиган даврлар бизнинг авлодга насиб этди.

Беназир Ўзбекистонимиз мустақил деб эълон қилинган қутлуғ йилда шу хўжаликка раҳбар бўлиб келдим. Дастлабки йилиёқ қолоқлик доғи ювилди. Пахта майдонларимизнинг ҳар гектаридан 31 центнердан хирмон кўтарилди.

Мана қарабсизки, бугунги кун талаби, иқтисодий ислоҳотлар масъулияти, келажакка ишончи устивор меҳнат аҳли билан хўжалигимизнинг олдинги шуҳратини тиклаяпмиз.

1994 йилда мўлжалланган ортиқ — ҳар гектар ер ҳисобига 33 центнердан «оқ олтин» хирмонини уйдик. Ҳосилдорлик айрим жамоаларда, чунончи, Тошпўлат Давронов, Ҳакимжон Исмоилов, Иминжон Ҳасанов бошлиқ бригадаларда 39-40 центнерга етди. Айни пайтда хўжалик миқёсидаги кўрсаткичдан паст натижага эришган жамоаларда ҳосилдорлик 27-29 центнерни ташкил этди. Бунга Нишонбой Асқаров, Абдурайим Эсонқуловлар етакчилик қилаётган бригадаларни кўрсатиш мумкин. Н. Асқаров бошлиқ 14-бригадада эса режа уддаланмай қолди. Бундай ўрта бўғин етакчилари замон талабларидан ортда қолганлигини, ташкилотчи ва ташаббускорлик иқтидори паст эканлигини тан олмасдан иложи йўқ.

Ғалла мустақиллигига эришиш — истиқлолимиз истиқболининг мустаҳкам пойдеворидир. Бу борада ҳам хўжалигимизда қутлуғ қадамлар қўйилди. Ғалла майдонлари икки баравар кенгайди — 186 гектарга етказилди. Ерларни пудратчиларга бўлиб берганмиз. Дон — ризқ-насибамиз эканлигини чуқур ҳис этган Турсунбой Акбаров, Нурдинбой Муҳиддинов каби ғаллакорлар даласида бултур ҳосил мўл бўлди. Улар ҳосилдорликни 39-40 центнерга етказишди. Хўжаликда 20 та шундай пудратчи — жамоа бор. Лекин Баҳодир Матазимов, Иброҳимжон Акбаров, Каримжон Иброҳимов, Абдумажид Назаров сингари пудратчилар шартномани бажармай, ҳар гектар ердан атиги 27-28 центнердан дон топширишди, холос. Жорий йилда улар ўз вазифаларидан бўшатилдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг яқинда матбуотда эълон қилинган фармони қишлоқ меҳнат аҳли, умуман, мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги ҳаётида қувончли воқеа бўлди. «1995 йилги пахта ва бошоқли дон экинлари ҳосили етиштириш ҳамда давлатга сотишни иқтисодий рағбатлантиришга оид чора-тадбирлар тўғрисида»ги бу ҳужжат тарихимиз солномасидан муқим ўрин олади. Боиси — деҳқончилик осмонида қуёш яна ўн чандон зўр нур соча бошлади. Бу таъбиримда жон бор. Негаки, манфаатдорлик ошганда — рўзғор бут, дастурхон тағин ҳам тўкин, элимиз фаровон ва дориломон бўлажагига ишонч устиворлашади.

Бугун деҳқон даласини айланиб янги-янги режалар тузаяпти. Сарҳисобимизга кўра, ўтган йилги ҳосилдан 339 тоннаси хўжалигимиз ҳисобида қолди. Шунинг эвазига 14 миллион сўмга яқин даромад қилдик. Янги фармон шарофати билан амалдаги йилда янада мўмай даромад қилиш ниятидамиз.

Нафсиламбрини айтганда, меҳнат қилган элда азиз. Ўзбекистон халқи доимо ана шундай эъзозга муяссар бўлсин! Юртбошимиз пахтакору ғаллакорларни доимо қўллаб-қувватлаяпти. Рағбатлантирди ва илҳомлантирди. Бундай фармонларнинг қудрати улуғ, шарофати беқиёс!

Қодиржон ТОЖИБОЕВ,
Норин туманидаги «Хўжаобод» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

Хабарлар оқими

· Бу йил 55 минг гектар суғориладиган майдонга кузги ғалла эккан Бухоро вилояти ғаллакорлари ўрим-йиғим тайёргарлигини ҳозирдан бошлаб юбордилар. Мавжуд 341 та комбайн ғалла ўрими учун етарли эмас. Шу боис Россиянинг Красноярск ўлкасидан 42 та комбайн харид қилинди. Мавжудларини сифатли таъмирдан чиқариш мақсадида Пешку туманидаги таъмирлаш ишлаб чиқариш корхонасида янги цех очилди. Ҳозир бу ерда вилоятдаги 50 дан ортиқ комбайн ўрим-йиғим мавсумига ҳозирланмоқда.

Шунингдек, кузги буғдой экилган барча туманларда қўшимча ғалла омборлари барпо этиляпти. Вилоят ҳокимлиги ҳосилни ташиш билан боғлиқ махсус тадбир ҳам ишлаб чиқди. Унга кўра автокорхоналар жамоа хўжаликларини етарли техника билан таъминлайди, вилоят нефть маҳсулотлари бирлашмаси ҳозирданоқ ёнилғи заҳираси яратишга киришди.

***

· Андижон вилоят агросаноат уюшмаси ташаббуси билан Балиқчи туманида ғаллакор деҳқон фермерларнинг бошоқли дон етиштиришни кўпайтиришга бағишланган кўргазмали семинар-кенгаши бўлди. Анжуман кун тартибидан мамлакатимиз дон мустақиллигига эришишида фермер хўжаликларининг ўрни ва аҳамияти, ҳосилдорликни оширишнинг ички имкониятлари, экинларни парваришлашда маҳаллий шароитларни инобатга олиш, шунингдек, экинзорларни муҳофаза этиш масалалари ўрин олди. Балиқчилик фермерлар бу йил ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилдилар.

Бундай семинар-кенгаш Асака, Избоскан, Пахтаобод туманларида ҳам бўлиб ўтди.

***

· Наманган вилоятида пиллачилар меҳнатини яхши ташкил этиш, уларни мавсумда жуда кўп муаммолардан халос қилади. Хўжаликларда ташкил этилган пиллачилик бригадалари қиш кунларида тут дарахтларини парвариш қилмоқда, уларни минерал ўғитлар билан озиқлантирмоқда. Бригада аъзолари, шунингдек, дарахтларнинг кесилмай сақланишини кузатиб турибди.

Хўжаликларда ҳозирданоқ ипак қурти боқиш учун зарур бўладиган барча нарса — кўмир, қоғоз, ёғоч тайёрлаб қўйиляпти. Демак, улар мавсум бошланганида шошиб қолмайди. Вилоят пиллачилари бу йил ҳам ўтган йилдаги миқдорда — камида 2500 тонна пилла етиштиришмоқчи. Вилоят пиллачилик бошқармаси ҳам хўжаликлар билан ана шу маррани кўзлаб шартнома тузмоқда.

ЧУВАЛЧАНГ ХОСИЯТИ

Халқаро «Экосан» жамғармаси Тошкент вилояти бўлими тасарруфидаги Калифорния қизил чувалчангини кўпайтириш ва тарқатиш билан шуғулланаётган кичик корхоналар сони кўпаядиган бўлди. Янги корхона учун вилоят ҳокимлиги Янгийўл туманидаги «Озод» жамоа хўжалигидан 1,5 гектар ер майдони ажратди.

— Тупроқ таркибидаги биогумус миқдори бир ярим фоизни ташкил этмаса, ҳосил кўнгилдагидек бўлмайди, — дейди бўлим директори Абдумутал Абдуҳоликов. — Республикамиз шароитида бир сотих экин майдонига ўртача 400 килограмм биогумус бериш лозим. Шунча миқдордаги ўғитни атиги бир неча чувалчанг ёрдамида олиш мумкин. Умуман, бу жондор халқ хўжалиги ва рўзғор чиқиндиларини яхшигина ҳазм қилиб, экологик соф озуқа — биогумусга айлантириб бера олади. Бу эса атроф муҳитнинг мусаффолигини таъминлаш билан бирга экинлар ҳосилдорлигини оширишда деҳқонларга жуда қўл келади.

Н. ДУШАЕВ,
ЎзА мухбири.

ВИЛОЯТ КЕНГАШЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

Жиззахда халқ депутатлари вилоят кенгашининг сессияси бўлди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида шу йил 18 январь куни бўлиб ўтган мажлисда Президент Ислом Каримов нутқида баён этилган вазифалар муҳокама қилинди. Вилоят ҳокими Алишер Тошкенбоев шу масала ҳақда маъруза қилди.

Сессияда вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлар алоҳида таъкидлаб ўтилди, бу борада йўл қўйилаётган камчиликларга эътибор қаратилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан сессия тегишли қарорлар қабул қилди.

***

Андижонда халқ депутатлари вилоят кенгашининг сессияси бўлди. Унда вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Машариф Юсупов Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида 18 январь куни ўтказилган мажлис якунларидан келиб чиқадиган вазифалар тўғрисида маъруза қилди.

Сессияда кейинги вақтларда вилоят аҳолисини озиқ-овқат ва халқ истеъмоли моллари билан таъминлаш ўтган йилларга нисбатан сезиларли даражада яхшилангани, шу билан бирга шаҳар ва туманлардаги саноат корхоналарининг бу соҳадаги ички имкониятларидан тўла фойдаланилмаётгани, қўшма корхоналар барпо этишда сусткашликка йўл қўйилаётгани, деҳқон (фермер) хўжаликларининг фаолияти талаб даражасида эмаслиги таъкидланди. Йўл қўйилган хато ва нуқсонларни бартараф этиш, ички имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш юзасидан чора-тадбирлар белгиланди.

***

Халқ депутатлари Сирдарё, вилоят кенгашининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси, вилоятлар, Тошкент шаҳри ҳокимлари ҳамда айрим вазирликлар раҳбарлари иштирокида шу йил 18 январь куни ўтказилган мажлисда Президент Ислом Каримовнинг сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди. Вилоят ҳокими Ғ.Ҳасанов шу ҳақда маъруза қилди.

Сессияда кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзА).

ИСЛОҲОТЛАРНИ ЎТКАЗИШДА ИЗЧИЛЛИК ЗАРУР

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси ҳузурида шаҳар ва туман ҳокимлари, айрим вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари иштирокида йиғилиш бўлди. Уни Жўқорғи Кенгес раиси Уббиниёз Аширбеков бошқарди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида 18 январь куни бўлиб ўтган мажлисда ўртага қўйилган вазифалар ҳамда мамлакатнинг янги парламентига, Қорақалпоғистон Жўқорғи Кенгесига ва маҳаллий кенгашларга сайловдан кейин ўтган Жўқорғи Кенгес, туман ва шаҳар кенгашларининг биринчи сессиялари натижалари, шунингдек, аҳолини зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масалалари муҳокама этилди.

Иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда республикада сусткашликка йўл қўйилаётгани, озиқ-овқат таъминотида узилишлар мавжудлиги, меҳнаткашларнинг турмуш ва иш шароитларини янада яхшилаш лозимлиги, кадрлар сиёсатини тўғри олиб бормай туриб, бу камчиликларни вақтида бартараф этиш мумкин эмаслиги йиғилишда таъкидлаб ўтилди. Республикада иқтисодий ислоҳотларни изчил амалга ошириш юзасидан муҳим тадбирлар белгиланди.

Абдураҳмон ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

ҒАЛЛА МУСТАҚИЛЛИГИ — ИСТИҚЛОЛ ТАЯНЧИ

Халқимизнинг асрий орзуси ушалиб, мамлакатимиз истиқлолни қўлга киритгач, дон маҳсулотларига бўлган талаб-эҳтиёжни асосан ўзимизда етиштирилган ҳосил ҳисобига қондириш, ғалла мустақиллигига эришиш энг долзарб масалалардан бири бўлди. Президентимиз И. А. Каримов «Ғалла мустақиллигига эришмас эканмиз, иқтисодий мустақиллик ҳақида гапириш ортиқча» деб таъкидлаб, ана шу ҳаётий муҳим масалага доимий эътибор бериб келмоқда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан 1993, 1994 йилларда суғориладиган майдонларда ғалла етиштиришни кескин кўпайтиришга доир иккита кенг миқёсдаги қарор қабул этилганлиги, уларнинг ижроси изчил назорат қилинганлиги, хўжаликлар иқтисодий жиҳатдан рағбатлантириб турилганлиги туфайли ялпи ҳосил қарийб ярим миллион тоннага кўпайди. Бу улуғ мақсад йўлидаги дастлабки шаҳдам одимлар бўлиб, 1995 ва 1996 йилларда дон етиштиришни икки баравар кўпайтириш белгиланган. 1995 йил ҳосили учун суғориладиган ерлардаги бошоқли дон экинлари майдони 972 минг гектарга етказилди. 1996 йилда эса 1 миллион 300 минг гектарга кенгайтириш режалаштирилди. Экин майдонларини кўпайтириш билан бирга ҳосилдорликни ошириш, бунинг учун селекция ва уруғчилик ишларини яхшилаш, агротехникага риоя этилиши, ўрим-йиғим энг мақбул муддатдарда, уюшқоқлик билан ўтказилишини таъминлаш зарур. Ана шу масалалар яқинда Қишлоқ хўжалик вазирлигида «Ўзбекистонда 1995 йилда ғалла етиштиришни кўпайтириш ва 1996 йил ҳосили учун хўжаликларни сифатли уруғ билан таъминлаш чора-тадбирлари» мавзусида ўтказилган республика семинар-кенгашида атрофлича муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлигида

Ушбу йиғинни бошқарган ва якунловчи нутқ сўзлаган Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Ҳакимович Жўрабеков тармоқ ходимларининг диққат-эътиборини ғалла мустақиллигини таъминлашнинг энг долзарб масалаларига — лалми ва суғориладиган ерларда бошоқли дон экинлари ҳосилдорлигини ошириш, ўрим-йиғимни уюшқоқлик билан, нобудгарчиликсиз ўтказиш учун пухта тайёргарлик кўриш, қайта ишлаш саноатини замонавий талаблар даражасига кўтаришга қаратди. Асосий маърузачи — Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазири Расулмат Ҳусанов ғаллачиликни ривожлантиришнинг барча жиҳатларига батафсил тўхталиб, мавжуд муаммоларнинг ечимини топиш йўлларини атрофлича таҳлил этди.

Маърузачи таъкидлаганидек, кейинги икки йилда дон экиладиган майдонларни кенгайтириш, ғалла етиштириш ҳажмини кўпайтириш борасида бир қатор ютуқларга эришилди. 1994 йили гектаридан 34,8 центнердан ҳосил олган Андижон, 28,9 центнардан дон етиштирган Наманган вилоятлари ғаллакорларининг муваффақиятлари эътиборга лойиқ. Бир қатор туманларда суғориладиган майдонларда ҳосилдорлик юқори бўлди. Хусусан, Балиқчида бу кўрсаткич 41,3 центнерни, Оқ олтин туманида 33, Жомбойда эса 31 центнерни ташкил этди. Лекин республика бўйича ўртача 25 ўрнига 21,1 центнердан ҳосил олинди. Бухоро вилоятида ўртача 14,6, Тошкент вилоятида 18, Навоий вилояти бўйича 19,4 центнердан, Тўрткўл, Баҳористон, Пахтачи, Меҳнатобод, Бука сингари туманларда 7 — 15 центнердан дон етиштирилганлигини қандай баҳолаш мумкин?!

Ғаллани кузда экишнинг энг мақбул муддатларига амал қилмаслик, агротехника талабига мувофиқ етарлича минерал ўғитлар билан озиқлантирмаслик, ўз вақтида суғормаслик ҳосилдорлик паст бўлганлигининг асосий сабабларидир. 1994 йил ҳосили учун 1993 йил кузида дон экиш бўйича бажарилган ишларни таҳлил этиш буни тасдиқлайди: 20 октябрга қадар суғориладиган майдонларда 276 минг гектарга дон экилиб, бу борадаги режа 37 фоизга бажарилганди. Лалми ерларда 10 ноябргача бу борадаги режа 62 фоизга адо этилганди. 198 минг тонна уруғликнинг 32 минг тоннаси районлаштирилмаган бўлиб, товар фондидан олинганди. Оқибатда 1993 йил 1 декабргача 430 минг гектар, яъни экилган умумий майдоннинг 36 фоизида ғалла униб чиқмаганлиги қайд этилди. Бундай майдонлар Жиззах вилоятида 90 минг гектарни, Қашқадарёда 140 минг, Тошкент вилоятида эса 27 минг гектарни ташкил этди. Ваҳоланки, 20 ноябрдан кейин униб чиққан ғалланинг ҳосилдорлиги энг мақбул муддатларда майса ундириб олинганига нисбатан 30 — 40 фоиз кам бўлади.

Миришкор ғаллакорлар «Кеча пишиб етилмаган дон бугун ўриб-йиғиб олишга тайёр бўлади, эртага эса тўкила бошлайди», деб бежиз айтишмайди. Ғаллани қисқа муддатда, уюшқоқлик билан ўрибйиғиб олиш алоҳида аҳамиятга эга. Акс ҳолда доннинг маълум қисми тўкилиб кетиб, нобуд бўлади. Шу нуқтаи назардан 1994 йилги мавсумни таҳлил этадиган бўлсак, бошоқли дон экинларини ўриб-йиғиб олиш Сурхондарё вилоятида 75 кунга, Қашқадарёда — 62, Самарқандда — 61, Жиззахда — 57, Тошкентда — 62, Сирдарё вилоятида эса 58 кунга чўзилиб кетди. Урим-йиғимга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўрилмаганлиги, агрегатлар ишга шай эмаслиги оқибатида шундай ҳол юз берди. Масалан, Қашқадарёда режалаштирилган 1596 комбайндан 1152 таси ишлатилди. Яъни 404 тасидан фойдаланилмади. Далага чиқарилган агрегатларнинг иш унумдорлиги ҳам кўнгилдагидек бўлмади. Уларнинг ҳар бири билан кунига ўртача 8 гектар ўрнига 4,7 гектардан ғалла майдони ўриб-янчилди. Самарқанд вилоятида 180 та, Сурхондарёда — 163 та, Жиззах вилоятида 188 та комбайндан ўрим-йиғимда фойдаланилмаганлиги улар сифатли тузатилмаганлиги, зарур эҳтиёт қисмлар, ёнилғи билан таъминланмаганлиги оқибатидир. Ўтган йилги нуқсонлардан тегишли хулоса чиқарилиши керак. 1995 йилги ўрим-йиғим мавсумига ҳозирданоқ пухта тайёргарлик кўриш зарур. Зеро, 1994 йил кузида суғориладиган майдонларга аввалгисига нисбатан 220 минг гектар кўп ерга ғалла экилган. Демак, илгаригига қараганда кўп комбайн, ёнилғи, автотранспорт ва бошқа агрегатлар талаб этилади. Шунинг учун ҳам ҳар бир хўжалик, туман, вилоят ғалла ўрим-йиғимида талаб этиладиган комбайн, ёнилғи, автотранспорт ва бошқа зарур эҳтиёт қисмларни аниқ ҳисоб-китоб қилиб чиқиши, юқори ташкилотлар эса таъмин этиш масаласи билан жиддий шуғулланишлари зарур.

1996 йил мамлакатимизда ғалла мустақиллигини таъминлашда ғоят муҳим босқич бўлиб қолади. Шу йили дон етиштиришни кўпайтириш кўп жиҳатдан 1995 йил ҳосилидан етарлича ва сифатли уруғлик жамғарилишига боғлиқ бўлади. Бу борадаги вазифалар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан 1994 йил 29 декабрда қабул қилинган «Бошоқли дон экинлари селекцияси ва уруғчилигини яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорда белгилаб берилди. Бу йил 1996 йил ҳосили учун жами 286 минг тонна, шу жумладан суғориладиган майдонларга 216 минг тонна уруғлик жамғарилиши зарур. Бундан ташқари келгуси йиллар учун давлат ресурсини вужудга келтириш мақсадида 52 минг тонна уруғлик тайёрланиши керак. Республикамизда ғаллачиликни мустаҳкам асосга қўйишимиз учун уруғчилик борасида белгиланган режалар тўла-тўкис бажарилиши, аввалги йилларда шу соҳада йўл қўйилган камчиликлар такрорланмаслиги лозим. 1994 йили республика бўйича 271 минг ўрнига 147 минг тонна уруғлик тайёрлангани, бу борадаги топшириқ Бухоро вилоятида 27 фоиз, Сурхондарёда 48 фоизга бажарилгани масалага жиддий ёндошишни тақозо этмоқда. Ҳар бир минтақанинг ўз табиий-иқлим шароитига мос келадиган, районлаштирилган уруғлик етарли миқдорда жамғарилмаса, шошилинчда товар фондидан олинадиган, талабга жавоб бермайдиган дон экиб юборилади. Оқибатда ҳосилдорлик паст бўлади. 1994 йил кузида 100 минг тоннадан ортиқ районлаштирилмаган, товар фондидан олинган дон экилганлиги шунинг оқибатидир. Келгусида бундай нохуш ҳолларга йўл қўймаслигимиз керак.

Маърузачи дончиликни тараққий эттиришда янги навлар яратиш, уларнинг ҳар бир минтақа табиий-иқлим шароитига хос агротехникасини ишлаб чиқиш, районлаштириш, бошқа давлатларда экилаётган навларни республикамизга мослаштириш масалаларига алоҳида тўхталди. Буғдойнинг «Интенсивная», «Санзор — 4», «Санзор — 8», «Безостая — 1», «Бахт», «Шердор» сингари навларидан 50 — 65 центнердан дон олиш имконияти мавжудлиги таъкидланиб, суғориладиган ерлар учун мўлжалланган, янада юқори ҳосил олиш мумкин бўлган истиқболли навларни яратиш, районлаштириш юзасидан селекциячи олимлар, уруғчилик хўжаликлари меҳнаткашлари олдида турган вазифалар белгилаб берилди.

Долзарб масалани муҳокама этишда қатнашган — «Ғалла» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори Қурбон Эшмирзаев, Қамаши туманидаги «Ғаллакор» жамоа-ширкат хўжалиги раиси Раҳматилла Омонов, республика давлат уруғчилик назорати бошлиғи Умида Абдумавлонова, чорвачилик илмий-тадқиқот институти бўлим мудири Абдулла Ҳолиқов, Қува туманидаги Раҳматов номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Ҳайдарали Қурбонов ва бошқалар дон етиштиришни кўпайтириш борасида эришилаётган ютуқларни таъкидлаш билан бирга тармоқнинг ечимини кутаётган муаммоларига батафсил тўхталдилар. Семинар-кенгаш сўнгида қабул қилинган тавсиялар — дастурий ҳужжатда энг муҳим вазифалар аниқ-равшан белгилаб олинган бўлиб, уларнинг рўёбга чиқарилиши мамлакатимизда ғалла мустақиллигини таъминлашга хизмат қилади.

С. САЙДАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

КУН ТАРТИБИДА — ТЕРАКЗОРЛАР МУАММОСИ

Мураккаб иқтисодий шароитда ҳал этилиши лозим бўлган муаммолардан бири — ёғоч саноатини ривожлантиришдир. Республикамизда ёғоч маҳсулотларига бўлган талаб йилдан-йилга ортиб бормоқда. Шунингдек, қоғоз ва гугуртга бўлган эҳтиёж ҳам кам эмас. Республика Вазирлар Маҳкамаси 1994 йил февраль ойида «Саноат теракчилигини ривожлантириш ва бошқа тез ўсувчи ёғочбоп дарахтзорларни барпо этишга оид чора-тадбирлар ҳақида» махсус қарор қабул қилган эди. Унда республика Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва Ўзбекистон Давлат ўрмон хўжалиги қўмитаси хўжаликларида ҳар йили 10 минг гектар майдонда теракзорлар барпо қилиш режаси белгиланган. Кўп хўжаликларда теракзорлар барпо қилинди. Лекин уларнинг парвариши қай аҳволда? Ниҳоллар хўжалик раҳбарларининг эътиборидами?

Куни-кеча Ўзбекистон Давлат ўрмон қўмитасида мамлакат миқёсида ўтказилган семинар-кенгашда ана шу масала атрофлича муҳокама қилинди. Йиғилишда барча вилоят ҳокимларининг ўринбосарлари, Қишлоқ хўжалик вазирлиги мутахассислари, «Экосан» ва «Маҳалла» хайрия жамғармалари раҳбарлари, республика уруш ва меҳнат фахрийлари уюшмаси фаоллари, нуфузли олимлар ва бошқа ташкилотларнинг раҳбарлари иштирок этишди.

Кенгашни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов олиб борди ва мазкур қарорнинг жойларда қандай амалга оширилаётганлигини батафсил таҳлил қилиб берди.

Ғалла каби ёғоч мустақиллигига эришиш мамлакат иқтисодий ислоҳотининг асосий вазифаларидан бири. Маълумки, иморат ёғочсиз қад кўтармайди. Ҳозир четдан келтирилаётган бир куб метр ёғочнинг нархи ўртача 140 америка долларига тенг. Саноат ва қурилишбоп теракларни етиштириш ва кўпайтириш учун ўзимизда барча имконият мавжуд. Фақат астойдил ишлаш керак. Ота-боболаримиз азалдан тол ва терак экиб келишган. Фақат кейинги йилларда бу ишга эътибор сусайиб кетди. Тўғри, қарор қабул қилингандан сўнг хўжаликларда дарахт экиш ишлари жонланди. Ҳатто, терак ва бошқа ёғочбоп дарахт зорлар ташкил қилишни илмий асосда олиб бориш мақсадида қўлланмалар тайёрланиб вилоятларга етказилди. Яқинда бир гуруҳ масъул мутахассислар Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда бўлишиб, теракзорлар аҳволи билан танишиб келишди. Жойларда ўтказилган текшириш натижалари шуни кўрсатдики, теракзорлар барпо қилиш Қорақалпоғистон Республикаси, Наманган, Фарғона, Андижон вилоятларида яхши ташкил қилинган. Айниқса, Наманган вилоятида бу иш намунали йўлга қўйилган. Бундан ташқари аҳоли ўз томорқаларида тол ва терак қаламчаларини экиб, кўпайтиришга киришган.

Лекин Жиззах, Навоий, Сурхондарё, Самарқанд, Сирдарё, Бухоро, Қашқадарё вилоятларида теракзорлар барпо қилиш кўнгилдагидек эмас. Бу вилоятларда белгиланган режанинг ўртача 55-65 фоизи миқдорида дарахтзорлар барпо қилинган, холос. Устига-устак терак қаламчалари ерга қадалгач, парвариш қилинмай ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги сабабли минглаб гектар майдонлардаги ниҳоллар қуриб қолган. Чунончи Бухоро вилоятида 458 гектар теракзорнинг 204 гектари, Хоразм вилоятида 582 гектардан 126 гектари, Навоий вилоятида 272 гектарнинг 136 гектари, Қорақалпоғистон республикасининг Бўзатов туманида барпо қилинган 42 гектар теракзорнинг 24 гектари, Қораўзак туманидаги 60 гектар теракзорнинг 23 гектари бутунлай қуриб қолган. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Нукус туманидаги энг йирик «Шўртанбай» жамоа хўжалигида 10 гектар майдонга қадалган терак қаламчалари қаровсиз ҳолга ташлаб қўйилиши натижасида қуриб қолган. Шу тумандаги «Дарсел» жамоа хўжалигида эса экиш агротехникаси қоидалари қўпол равишда бузилганлиги сабабли икки гектар майдондаги тераклар умуман кўкармаган. Бўзатов, Қораўзак, Тахтакўпир туманларидаги 11 та хўжаликда ҳам шундай манзарани кўриш мумкин.

Бухоро вилоятида теракзорларнинг энг кўп қисми нобуд бўлган. Жондор туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигида ташкил этилган 5 гектар теракзорнинг 4 гектари, Навоий номли жамоа хўжалигида эса 3 гектардан 2 гектари нобуд бўлган. Қоровулбозор туманида режада 50 гектар теракзор барпо қилиниши керак эди. Амалда 12 гектар экилиб, шунинг 11 гектари қуритиб қўйилган. Ахир бу жиноят эмасми? Теракзорларнинг эгаси борми?!

Жиззах туманидаги «Ўзбекистон», Ўсар Ҳотамов номли жамоа хўжаликларида кўчатлар майдонларга экилмай, асосан ариқ ва зовур бўйларига экиш билан кифояланган. Шу туманнинг Навоий номли жамоа хўжалигида 1994 йилнинг баҳорида қаламча қирқишда ва ерларни сифатли тайёрлашдаги йўл қўйилган камчиликлари туфайли тераклар умуман кўкармаган.

Тошкент вилоятининг Пискент туманида 49 гектар майдонга экилган теракларнинг 29 гектари қаровсиз ташлаб қўйилганлиги сабабли қуриб қолган. Раҳбарларнинг лоқайдлиги туфайли миллионлаб дона терак қаламчалари увол бўлган. Бу вилоятларга ёғоч-тахта керак эмасми?

Мамлакатимизда иқтисодий ислоҳот жадал олиб борилаётган ҳозирги пайтда ҳеч ким четда қўл қовуштириб турмаслиги лозим. Иқтисодимизга фойда келтирадиган ишни ҳаётга жорий этмаслик бу — гуноҳ. Теракзорлар ўз эгасини топмас экан, аҳволни ўнглаш қийин.

Наманган вилоятида ҳар бир дарахтнинг эгаси бор. Уларнинг ютуғи ҳам шунда. Ривожланган хорижий мамлакатларда ҳам дарахтзорлар қонун йўли билан ҳимоя қилинади. Аҳоли ўртасида дарахт экиш оммавийлаштирилган. Ҳар бир фуқаро йилига камида иккита дарахт экиб парваришлайди. Хўш, нимага бизда ишни шундай ташкил қилиш мумкин эмас? Аввало, ҳар бир хўжалик раҳбарининг ўзи бу ишда ташаббус кўрсатиши лозим.

Қадимдан халқимиз ёғоч ўймакорлиги, наққошлик каби нафис санъат билан шуғулланиб келишган. Ота-боболаримиз четдан ёғоч-тахта ташиб келтиришмаган. Ҳаммаси ўз тупроғимизда етиштирилган. Терак, тут, ёнғоқ, чинор, қайрағоч, жийда каби дарахт турлари Россиядан келтириладиган ёғочларга нисбатан қаттиқлиги, чидамлилиги жиҳатдан устун туради. Иккинчидан, иссиқ иқлим шароитимизда тез етилади. Жийданинг хосияти ҳаммамизга маълум. Бу шифобахш неъмат чўл шароитида яхши ўсади. Фойдаланилмай ётган ерларда жийдазорлар барпо қилиш мумкин. Энди олма пиш, оғзимга туш деб ўтирадиган замонлар ўтиб кетди. Ҳар ким ўз ташаббуси билан иш юритиши лозим.

Мутахассисларнинг ҳисобича, терак таркибида 40-50 фоиз целлюлоза бор. Ундан ишлаб чиқарилган қоғоз сифатли бўлади. Тажрибалар ҳам шуни кўрсатаяптики, саноатни ва қурилиш корхоналарини ёғоч билан таъминлашда терак ўстириш истиқболли ва иқтисодий жиҳатдан самаралидир. Чунки, бир гектар теракзордан ўртача 600 куб-метр ёғоч материаллари олиш мумкин.

Анжуманда сўзга чиққан нотиқлар тармоқни ривожлантиришга оид кўпгина таклифларни ўртага қўйишди.

Биринчи галда терак ва бошқа ёғочбоп дарахтларни экишни вилоят ва туманлар бўйича худди қишлоқ хўжалик экинларини экиш каби режалаштириш зарур. Теракзорларни тарқоқ ҳолда дуч келган ерда эмас, балки хўжаликлараро махсус ихтисослашган бўлимлар тузиб, яхлит майдонларда ташкил қилиш керак.

Районлараро ўсимликларни ҳимоя қилиш бўлимлари ўз вақтида теракзор ва бошқа ёғочбоп дарахтзорларда кузатув олиб бориб, ҳашорат ва касалликларга қарши кураш ишларини амалга ошириши лозим.

Теракларни селекция йўли билан танлаб олинган навларини кўпайтириш ва хўжаликларга тарқатиш учун қаламча тайёрлайдиган хўжаликларни ташкил қилиш лозим.

Терак фақат суғориладиган шароитда яхши ўсиб ривожланади. Шуни эътиборга олган ҳолда уларни доимий суғориб туриш мақсадида вилоятлар ва туманлардаги Сув хўжалиги вазирлигига қарашли тармоқлар ўз вақтида сув билан таъминланиб туриш масаласини ҳал қилишлари лозим.

Яна муҳими, теракзорларни ижарачиларга бўлиб бериш айни муддао. Чунки, теракзорнинг эгаси бўлсин. Қилинган меҳнат зое кетмасин.

Семинар-кенгашни бошқариб борган Республика Бош вазири Абдулҳошим Муталов йиғилиш сўнгида бу соҳани ривожлантириш муҳимлигини таъкидлаб, долзарб вазифаларга эътиборни қаратди. Кенгашда бу борада қилинадиган кенг кўламли ишлар белгилаб олинди.

Р. АКБАРАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»
махсус мухбири.

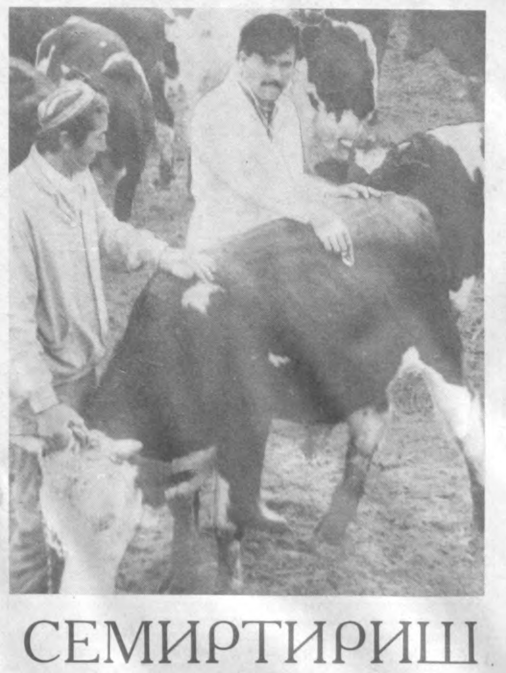

СЕМИРТИРИШ ҲИСОБИГА

Қишлоқ хўжалигида амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг асл моҳияти — тармоқни жадал ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва сифатини яхшилаш, аҳолини ғалла, мева-сабзавот ва чорвачилик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини тўла қондиришдир.

Бу борада кўп хўжаликларда хайрли ишлар амалга оширилаяпти. Муаммолар жойларнинг ўзида ҳал этилаяпти. Чорвадор ва деҳқон тадбиркорлик билан иш юритмоқда. Ислоҳот руҳи уларга куч-қувват бағишлаяпти.

Олтиариқ туманидаги хўжаликлараро «Тонг» бўрдоқичилик жамоа корхонаси илгари қолоқ эди. Бу ерда раҳбарлар тез-тез алмаштирилиб турилди. Ем-хашак етишмаслиги натижасида моллар семирмади. Буқалар вазнига етказилмай сўйиб юборилди. Ёш новвослар қишда очиқ молхонада касаликка чалиниб нобуд бўла бошлади. Фермада интизом бўшашиб кетди. Қунимсизлик авж олди. Бир сўз билан айтганда корхона эгасиз қолди.

... Хўжаликка тажрибали мутахассис Абдуманноп Охунжонов раҳбар бўлиб келдию, аҳвол тубдан ўзгарди. У ишни ем-хашак базасини мустаҳкамлашдан бошлади. Озуқа экинлари майдони 767 гектарга кенгайтирилди. Ҳар қарич ердан унумли фойдаланишга ҳаракат қилинди. Меҳнат зое кетмади. Озуқа режадагидан ортиқ жамғарилди.

Галдаги вазифа ёпиқ молхона қуриш эди. Қурилиш ташкилотлари билан шартномалар тузилди. Қисқа фурсатда янги типовой молхоналар қад кўтарди. Дастлаб 1200 бош қорамол бор эди. Тез орада моллар сони 2100 бошга етди. Корхонага зарур техника воситалари сотиб олинди. Абдуманноп ака молхоналарни механизациялаштириш йўлини қидирди. Бу ерда ҳам калаванинг учи топилди. Қабул пунктларидан ишга яроқсиз узатиш транспортёрлари, эски тасмалар, занжирларни сўраб олди. Эвазига арзон нархда гўшт берди. Корхона қошида устахона очиб чилангарларни иш билан таъминлади.

Ишлар юришиб кетди. Қисқа вақт ичида молхоналар механизациялаштирилди. Қўл меҳнати енгиллашди. Хўжалик иқтисоди бақувватлаша бошлади. Қарзлар узилди. Ишчи ва молбоқарларга шароит яратилди. Қунимсизлик барҳам топди Тушликда бепул иссиқ овқат, ҳафтада икки килограммдан арзон нархда гўшт берилди. Энди улар жон куйдириб ишлай бошлашди. Ем-хашак қатъий рацион асосида берилди. Натижада сўқимларнинг кунлик семириши ўртача 700-800 граммга етди.

— Инсон тадбиркор бўлиб туғилмайди,- дейди Абдуманноп Охунжонов. — Узоқни кўзлаб иш юритиш лозим. Ҳаётдан кўп нарсани ўргандим. Худога шукр, дориламон кунларга ҳам келдик. Муҳими, эркимиз қўлимизда. Илгари арзимаган бир ишни амалга ошириш учун марказқўм остонасида кунимиз ўтарди. Рухсатнома кутиб сарғайиб турардик. Энди ўз ташаббусимиз билан иш юритадиган вақт келди. Оқилона иш қилинса, кўзланган мақсадга албатта эришилади. Навоий ва Тошкент вилояти кенгашларида юртбошимизнинг жон куйдириб гапиргани бежиз эмас. Ислоҳот ҳамма ерда ҳам бирдек амалга оширилмаяпти. Ҳали ҳам кечаги кун руҳи билан яшаётган раҳбарлар бор.

Давлатга ўтган йили 510 тонна гўшт топширдик. Бу йил бу рақам яна ортади. Корхона қошида кичик корхона қурилади. Чет эл ишбилармонлари билан шартнома тузилган. Асбоб-ускуналар Югославиядан келтирилади. Цех ишга тушса, бир кеча-кундузда уч тоннадан зиёд тўққиз хил турдаги гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқарилади.

Ҳа, тадбиркорликда гап кўп. Ҳайрли ишга Яратганнинг ўзи мададкор. Абдуманноп акага ўхшаган фидойи, ишбалармонлар сафи кенгаяверсин.

РАҲМОН АЛИ.

Суратда: корхона ветеринари Муқимжон Орипов ва молбоқар Тўхтарали Жўраевлар қорамолларни кўздан кечирмоқдалар.
Муаллиф олган сурат.

Қишлоқ — синов

ЯНА БИР ХУШНУДЛИК

Чорвадорлар учун ҳар қандай йил — катта имтиҳон. Унинг қиш-қировли, ёмғир-сочинли, жазирама кунлари кўп бўлганидек, чўпон-чўлиқларнинг ташвиши ҳам яйлов тўла қўй-қўзилардай бисёр.

Эсимни танибманки, қўйлар ортидан яйлов кезаман. Чўпонлик оиламиз учун ота касб. 1992 йили отамдан бош чўпонликни қабул қилиб олиб, мустақил равишда иш юритиб келяпман. Отам ҳамиша ёнимда — маслаҳатини, ёрдамини, кези келганда «дакки»сини ҳам аямайди. Укаларим Нормамат, Алишер, Актам, Шоназар — ҳар қандай шароитда кўмаклашишга тайёр жигарларим кўп. Хўжалигимиз раҳбари Тошниёз Раҳимов, бош ветеринар Абдуолим Отамуродов, чорвачиликнинг бошқа мутахассислари ҳам эзгу режаларимни амалга оширишимда доимо мададкор.

Отаримда 730 дан зиёд совлиқ бор. Уларни Жарқудуқ, умуман Нуробод яйловларида яйратиб боқяпмиз. Ҳаммаси соғлом, семиз ва дуркун. Бу йил ҳар юз бош совлиқдан 108-110 тадан қўзи олишни ният қилганмиз. Бултур қўзиларнинг 80 фоизини ўстиришга қолдирган эдик, Бу баҳорда ҳам худди шундай йўл тутамиз. Туёқ сонини қанча оширсак — чорвачилигимиз яна ўз шуҳратини тиклаб олади.

Куни кеча мустақил Ўзбекистонимиз бўйлаб ажойиб хушхабар тарқалди. Юртбошимиз қишлоқ меҳнаткашларининг моддий манфаатдорлигини оширишга доир яна бир фармонга имзо чекди. Гарчи бу бевосита пахта ва бошоқли дон экинлари ҳосили етиштириш ҳамда давлатга сотишни иқтисодий рағбатлантиришга оид муҳим ҳужжат бўлса-да, биз, чорвадорларни ҳам беҳад қувонтирди. Чорвачиликка ва ғаллачиликка ихтисослашган хўжалигимиз аъзолари фармон шарофати туфайли иқтисодиётимиз янада ошишига ишонч билдирмоқдалар. Айниқса ғаллакорларимизнинг қувончи чексиз. Нурободликлар ҳам чорвани, ҳам ғаллачиликни ривожлантиришга астойдил бел боғлашган.

Нормўмин БЕРДИЕВ,
Нуробод туманидаги
«Ўзбекистон» ижара
хўжалиги бош чўпони.

ХУШХАБАР

· ХОРАЗМДА фуқароларга Ўзбекистон Республикасининг янги паспорти топшириш бошланди. Урганч шаҳрида бу муҳим воқеага бағишланган маросим бўлиб ўтди. Вилоят ҳокими М. Жуманиёзов фахрийлар, ёшлардан бир гуруҳига фуқаролик гувоҳномаси — паспортларни тантанали равишда топширди. Ҳарбий лицей курсанти С. Абдукаримов, мактаб ўқувчилари — Н. Абдуллаева, Д. Раҳмонова, уруш ва меҳнат фахрийлари О. Мадраҳимов, К. Аксёнов ва бошқалар биринчилардан бўлиб, янги паспорт олди.

* * *

· ЖИЗЗАХ шаҳрида 400 дан зиёд корхона фаолият кўрсатмоқда. Лекин кўплаб кичик корхоналар иқтисодий танглик, сармояларнинг етишмаслиги, банк тизимидаги сансоларликлар оқибатида кутилган натижаларга эриша олмаяпти.

Шаҳар ҳокимлигида бўлиб ўтган тадбиркорлар йиғинида ана шу муаммолар хусусида фикрлашиб олинди.

* * *

· ТУРТКЎЛ туманидаги кўп тармоқли»Шўрахон» жамоа хўжалигида шакар ишлаб чиқарувчи кичик корхона ишга тушди. Қорақалпоғистонда ягона ҳисобланган лавлагини қайта ишловчи мазкур корхона бир кеча-кундузда 400 килограмм новвот, парварда, печакқанд, печенье, торт каби ширинликлар ишлаб чиқаради.

ЧОРВАДОРЛАРГА МАДАД

Қоракўлчиликка ихтисослашган Пешку туманидаги «Жонгелди» ва Ромитан туманининг «Қизилравот» давлат хўжаликларига қарашли 10 минглаб қўй-қўзи Қизилқум яйловларида боқилади. Қишнинг изғиринли кунларида вазифаларини сидқидилдан адо этаётган чўпонлар аҳволидан хабар олиш, уларни зарур истеъмол моллари билан таъминлашга «Соғлом авлод учун» жамғармасининг Бухоро вилояти бўлими муносиб ҳисса қўшмоқда. Яқинда мазкур жамғарма ташкил қилган автопоездда чорвадорларга 70 минг сўмликдан зиёд шакар, гуруч, шунингдек, иссиқ кийимлар етказиб берилди.

(ЎзА).

УМР МАЗМУНИ

Давра суҳбатларида, ўзаро мулоқотларда ишлаб чиқаришнинг бирон бир соҳаси ёки илму фаннинг у ёки бу йўналиши ҳақида фикр юритилиб, бу борада кейинги йигирма-ўттиз йил давомида қўлга киритилган муваффақиятлар тилга олинса, ана шу ютуқларнинг эришилишига катта ҳисса қўшиб келаётган фидойи инсонларнинг муътабар номлари бир-бир санаб ўтилади. Мамлакатимизда қўриқ ва бўз ерларнинг ўзлаштирилишига, қишлоқ хўжалигининг ривожлантирилишига, хусусан унинг муҳим тармоғи ҳисобланган чорвачилик равнақига муносиб улуш қўшиб келаётган моҳир мутахассислар, ажойиб ташкилотчилар ҳақида гап борганида, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими, ветеринария фанлари номзоди Ислом Султонович Умаровнинг номи ҳурмат-эътибор билан тилга олинади. Бу бежиз эмас, албатта. Ўз соҳасининг билимдони, жонкуяри қарийб қирқ йилдан бери чорвачиликни тараққий эттиришга катта ҳисса қўшиб келаяпти.

1956 йил Москва ветеринария академиясини муваффақиятли тугатган И. С. Умаров ўзининг меҳнат фаолиятини Қашқадарё вилоятидаги «Ғузор» совхозида ветеринар вазифасидан бошлаганди. Бу хўжаликда чорвачиликни ривожлантиришга муносиб улуш қўшди. Кейинчалик Самарқанд вилоятидаги «Қарнаб» наслчилик хўжалиги бош ветеринари этиб тайинланди. Бу ерда ҳам касбига сидқидил ёндошиши, ташкилотчилиги ва бошқа хислатлари билан ҳурмат-эътибор қозонди. У чорвачилик равнақи ҳақида жон куйдирар экан, фаннинг энг сўнгги ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишга, ўзи ҳам янгиликлар яратишга интилди. Ташкилотчилик жиҳатлари ҳисобга олиниб, кейинчалик у республика Кишлоқ хўжалиги вазирлигида, Сирдарё, Жиззах вилоятлари бошқарув бўғинларида масъул лавозимларга тайинланди. Ўн беш йилдан ортиқ вақт давомида Мирзачўл, Жиззах дашти забткорлари сафида бўлиб, турли вазифаларда ишлади. У йирик идора, туман, вилоят раҳбари сифатида халқ хўжалигини ривожлантиришга ҳисса қўшиш билан бирга бир неча чақириқ республика Олий Кенгаши депутати сифатида эл-юртимиз иқтисодиёти ҳақида қайғурувчилар сафида бўлди.

Ислом Султонович республикамизнинг қаерида хизмат қилмасин, ўз ихтисослиги бўлган чорвачиликни ривожлантиришга, бу тармоққа фан ютуқларини тобора кенгроқ тадбиқ этишга, наслчилик ишларини яхшилашга алоҳида эътибор бериб келмоқда. Янгиликларни чорвачиликка тадбиқ этиш йўлидаги кўп йиллик изланишлар, тажрибалар ўз самарасини кўрсатди. Ана шу тадқиқотларнинг ифодаси сифатида унга ветеринария фанлари номзоди илмий даражаси берилган. Соҳа жонкуяри ҳозирги пайтда Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги тизимидаги наслчилик ишлари бўйича илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори вазифасида ишлаб, чорва моллари зотини яхшилаш, маҳсулдорлигини ошириш борасидаги изланишларга, амалий ишларга бош-қош бўлмоқда.

У билан узоқ йиллардан бери бирга ишлаб, яқин мулоқотда бўлиб келаётган кишилар Ислом Султоновичнинг аҳил оиласига, катта хонадонига ҳавас билан қараб, доимо ўрнак оладилар. Ислом Умаров рафиқаси Пўлатхон опа билан олти фарзандни вояга етказиб, эл-юртимизнинг муносиб кишилари қилиб тарбиялашди. Улар ҳозирги пайтда ишлаб чиқариш ва маънавиятнинг турли соҳаларида фаолият юритишмоқда ва катта хонадоннинг қутлуғ анъаналарини давом эттиришаяпти. Соҳа жонкуяри қувончу ташвишлар, изланишлар билан йўғрилган умрнинг катта бир довонидан ўтиб, ўзининг олтмиш биринчи баҳорига янги орзулар, режалар билан пешвоз чиқмоқда.

Х.АКБАРОВ,
Ўзбекистон фанлар
академиясининг ҳақиқий
аъзоси.

ЭЛИПОКДА БОҒЛАР КЎП, КАЙФИЯТИ ЧОҒЛАР КЎП

Тойлоқ районидаги «Элипок» жамоа-ширкат хўжалигига кириб келишингиз билан боғу эрам ҳақидаги ривоятлар эсга тушади. Айниқса, баҳор чоғлари йўлнинг икки томонидаги оппоқ либосга ўралган олмазорлар кишини беихтиёр ўзига чорлайди.

Олмазорлар узумзорларга туташиб кетади. Яна қарабсизки, шафтолизор, тутзорлар... Бири-биридан гўзал манзаралардан кўз узолмайсиз. Йўл ёқаларидаги терак дарахтлари бизларга ҳам қиё боқинг, деб тилга киргандай туюлади. Қуёш шуъласида ял-ял ёнаётган боғу-роғларга маҳлиё бўлиб Галаботир қишлоғига етиб келганингизни сезмай қоласиз. Мени бу ном қизиқтирди.

— Қадим-қадимда қишлоққа беш-ўнта отлиқ бостириб кириб, эл мулкига чанг солишмоқчи бўлган, — деб изоҳ берди шеригим. — Қишлоқ йигитлари ёш теракларни таг-томири билан суғуриб, босқинчиларга ҳамла қилишади. Келгиндилар бу қишлоқда Галаботир яшаркан, деб қочиб қолишади...

— Қишлоқда қайси тармоқ ривож топган?

— Тармоқ кўп, лекин асосан боққа эътибор берилган. Томорқаларда ҳам боғ бор.

Шу куни Тўхтамурод Худойназаровнинг уйига бордик. Боғини кўриб уй соҳибларига ихлосим ошди. Боғда 54 туп олма дарахти бор.

— Ҳар тупи 200 килодан мева беряпти. Куни кеча ўғлим Эркин Тошкентга икки тонна олма олиб кетди.

— Авваллари ҳам олма мўл бўлганми?

— Бултурги совуқ кўпчилик боғбонларни шошириб қўйди. Лекин миришкорлар ҳосилни асраб қолишди. Улар ўша совуқ кечалари ухлашмади. Дарахтларни чилла сувига қондириб, қўшимча ишлов беришди, озиқлантиришди. Бизлар ҳам шу қоидаларга амал қилдик. Муртазо Усмонов исмли ўқитувчи дўстим бор. У боққа ишқибоз. Совуқ кечалари ухламай чиқдик.

— Кейин олмаларни сақлай билиш ҳам керак, — дея сўзини давом эттирди ҳамроҳим. — Олма роса пишиб етилгач, битта-битталаб авайлаб узиб олинади. Ерга тушган мева шикастланади. Уни асраб бўлмайди. Олма узиладиган кун қариндош-уруғлар ёрдамга келишади. Бари ишга енг шимаради. Бир кунда бир тоннадан ошириб олма териб оламиз. Меваларни сақлаш учун махсус хона бор. Қаттиқ қиш кунларида ҳам у ерда мева музламайди.

Оилада етти фарзанд бор. Улар ёшлигидан меҳнатга ҳавас қўйишган. Эркин эса тадбиркор. Унинг югуриб-елиши натижасида хўжаликда нон цехи қурилиб ишга туширилди. Янги йил арафасида гилам тўқила бошланди. Ёғ ишлаб чиқарадиган цех, ун тегирмон борлиги ҳам дилларни хушнуд этмоқда.

—Ҳозирча Эркинбой бошлиқ кичик корхонада 17 киши ишлайди. Ҳаммаси ўзимиздан: қизим, куёвим, жияним, сингиллар... Яқин орада корхонада меҳнат қилаётганлар сафи кўпаяди. Қишлоғимизга саноат тармоқлари кириб келаётганлигидан хурсандмиз.

Кичик корхонани ташкил этишга каттагина маблағ сарфланган. Эркинбой қийинчиликдан қўрқмади. Давлатдан қарз олди. Ҳар бир сўмдан ўринли фойдаланди. Олмадан келган даромад иш бераяпти...

Қаловини топган қорни ёндиради. Эркин ҳам ана шу нақлга амал қилди. Ҳар бир ишни бошлашдан олдин обдон ўйлади. Тадбиркор устозлар этагини маҳкам ушлади. Ҳар қадамда отаси билан маслаҳатлашди. Бошлаган иши яхши самара беришига ишонди. Хўжалик раҳбарларига учрашиб, ер сўраб олди. Ғалла экиб, яхшигина хирмон кўтарди. Ҳар куни иссиқ нонлар ёпиляпти. Нархи арзон. Бу йил зиғир билан кунжут экмоқчи. Ёғ учун маҳсулот ўзингдан чиққанига нима етсин!

Дарвоқе, Элипокда боғлар кўп, кайфияти чоғлар кўп. Ким билан суҳбатлашманг ажойиб боғроғлар барпо этилаётганлигини фахр билан сўзлашади. Меҳнат эвазига бойликларига-бойлик қўшилаётганлигидан хушнуд, улар.

Тўхтамурод Худойназаров ҳам ҳаётдан мамнунлигини яширмади. У район агросаноат комбинати раҳбари, яхшигина маош олади. Мукофот пуллари ҳам бор. Лекин у раҳбарман, деб гердайиб юрмайди. Ишдан бўш вақтларда, дам олиш кунлари қўлидан кетмон тушмайди. Хонадон олмаю аноргача, сабзию пиёзгача бозордан сотиб олмайди. Бу йилдан бошлаб нон билан ёғ ҳам ўзларидан чиқаяпти. Сут, қатиқ, қаймоқ ёзу қиш топилади. Қўш сигирлари бор.

Элипокда бундай бадавлат ва хушнуд хонадонлар кўп.

Бозор ЭРҚОРОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» махсус мухбири.

БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ ЙЎЛИДА

АСАКАДАГИ 2-пахта тозалаш заводида бирданига иккита цех-тикувчилик ва гилам тўқиш цехи очилди. Бу цехлар корхонадаги ходимларни қисқартириб, ишдан бўшатиладиган одамларни шу корхонанинг ўзида сақлаб қолиш ва иш билан таъминлаш мақсадида барпо этилди. Бундан ташқари, аёлларнинг бир қисми касаначилик билан шуғулланиб, кийим-кечак тикиш бўйича буюртмаларни уйда бажара бошлади.

Заводда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг хили кўп. Аёллар, эркаклар ва болаларнинг хилма-хил кийимлари, кўрпа ва ёстиқ жилдлари, кўрпача ва кўрпалар, қишда жуда харидоргир бўладиган пахталик шим ва нимчалар шулар жумласидандир. Миллий услубда тўқилган чиройли гиламлар ҳам харидорларга маъқул бўлмоқда. Бу маҳсулотларни ишлаб чиқариш учун Андижон тўқимачилик корхоналари ва Олтиариқ ип йигириш фабрикасининг чиқитларидан фойдаланилмоқда.

Яқинда тикувчилик цехи жамоаси ип газламадан энди туғилган чақолоқлар учун кийимлар тайёрлашни ўзлаштирди. Янги маҳсулотга маҳаллий аҳолида талаб катта, ҳатто қўшни республикалардан буюртмалар олинмоқда.

— Биз маҳсулотларимизни зиммамизга сотамиз, яъни устама нарх қўймаймиз, — дейди паха тозалаш заводининг директори Набижон Назирбеков. —Тушган пулнинг бир қисмини қўшимча иш жойларини барпо этишга сарфлаймиз. Марҳамат тумани қишлоқларида заводимизнинг тўртта тайёрлаш пункти бор. Бу пунктлар ҳузурида янги ишлаб чиқариш цехлари очмоқдамиз. Янги бўлинмалар фаолиятидан келган фойда ёрдамчи хўжалигини ривожлантиришга сарфланмоқда. Ёрдамчи хўжаликда ўттиз бош қорамол, 120 бош қўй бор. Етиштирилган сут ва гўштни заводнинг болалар боғчасига ва ишчилар ошхонасига жўнатамиз, ходимларимизга бозордагидан анча арзон нархда сотамиз. Ишлаб чиқаришни кенгайтиришдан олинадиган маблағ корхона меҳнаткашларига моддий ёрдам кўрсатишимизга ҳам имкон беради.

К. НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири.

Президент фармонлари қандай бажарилмоқда?

Азалдан Бухорони табиий газ маскани деб биламиз. У ерда бўлмаган киши бутун шаҳару қишлоқлар ободонлашиб, хонадонларда табиий газлар ёнаётганини тасаввур қилади. Аслида қандай? Биз республикамиз Президентининг аҳолини ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлаш борасидаги фармонлари қандай амалга оширилаётганлиги билан қизиқиб Бухорода бўлдик. Маълумотларга қараганда, вилоят бўйича газлаштириш кўрсаткичи 65 фоизни ташкил этади. Бу бошқа вилоятларга нисбатан паст кўрсаткич дея олмаймиз. Аммо, аҳолининг табиий газга бўлган талабини тўларoқ қондириш ҳам долзарб вазифа-ку. Тўғрисини айтганда, вилоятнинг айрим районларида газлаштириш суст бораяпти. Масалан, Вобкент, Шофиркон, Жондор районларида бу соҳадаги ишларнинг аҳволи ночор. Ҳатто айрим жамоа хўжаликларида биронта хонадонга табиий газ келтирилмаганлиги ачинарлидир. Вобкент районида газлаштириш бор-йўғи 25 фоизни ташкил этади. Аҳволни, биринчи навбатда қишлоқда истиқомат қилувчиларни ижтимоий ҳимоялаш, уларни ичимлик суви ва газ таъминоти даражаси билан баҳолайдиган бўлсак, ҳали жуда кўп ишлар қилиниши керак. Зеро, жойларда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишдан мақсад ҳам эл-юрт фаровонлигини таъминлашдир.

Биз Вобкент туманининг «Хайробод» жамоа хўжалигида жуда ташвишли аҳволнинг гувоҳи бўлдик. Қаранг-а, биронта хонадонга тоза ичимлик суви келтирилмайди. Биронта оила табиий газ қулайликларидан фойдаланмайди. Хўжалик ҳудудида 18 та қишлоқ бўлиб, уларда истиқомат қилувчилар сони 5.200 дан ортиқ. Хўжалик ҳудудида учта ўрта мактаб, тўртта болалар боғчаси, шифокорлик амбулаторияси фаолият кўрсатмоқда. Буларнинг барчаси ташиб келтирилган сувдан истеъмол қилади.

Воқеалар ривожини кўриб ҳайратланасан, киши. Кейинги беш йилда «Хайробод» жамоа хўжалигида тўрт марта раҳбар алмаштирилди. Ҳаммаси аравани тортишга уриниб кўради-да, уддалай олмаганлигидан раисликни бўшатишга мажбур бўлади. Ҳар раҳбар алмашганида одамлар умид билан унга кўз тикдилар. «Раис алмашди-ку, турмушимиз яхши бўлар...». Минг афсуски, барчаси лавозимга ўтираётганда аҳолининг ижтимоий аҳволини яхшилаш учун қайғураман, жавобгарман, деб ваъдалар беришган.

Қайси жойда ташаббус бой берилса, эл-юрт талаби унутилса ишлар ортга кетади.

«Хайробод»да ўтган йили қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш натижалари яхши бўлмади. 1.111 гектар майдонга чигит экилганди. Ҳар гектаридан 32,7 центнер ўрнига 29 центнердан ҳосил олинди. Йиллик режа 88,8 фоизда қолиб кетди. Белгиланганидан 410 тонна кам ҳосил олинди. Бу билан хўжалик иқтисодидан путур кетди. Хонадонлар дастурхонининг тўкин-сочинлиги ҳам хўжалик иқтисодига бориб тақалади, албатта.

Хўжаликда ташаббускорлик билан иш юритилмаса, тадбиркорлик ва ишбилармонликка эътибор берилмаса, қўшимча ишчи ўринлари яратилмаса, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш йўлга қўйилмаса, ўзларида етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари қайта ишланмаса, унинг иқтисодига қандай қилиб барака кирсин?

Республикамизда ғалла мустақиллиги йўлида кўп ташаббуслар кўтарилаётган бир пайтда хўжаликда ғалла етиштириш режалари ҳам барбод бўлди. Топшириққа кўра 270 гектар ғалла экилган бўлиб, ҳар гектар сувли майдондан 29,5 центнердан ҳосил олиш қатъий белгиланганди. Афсуски, бор-йўғи 17 центнердан ғалла олинганлигини қандай баҳолаш мумкин? У ерда қайси раҳбар ёки мутахассис билан суҳбатлашманг, ўтган мавсумда сув танқис бўлди, минерал ўғитларни керагича ололмадик, у етишмади, бу етишмади қабилида баҳоналарни эшитасиз. Хўш, шундоққина ери-ерига туташ қўшни хўжаликларда режалар уддаланяпти-ку! Ёки уларда сув танқис бўлмадими, минерал ўғит осмондан ёғилдими? Йўқ, аксинча, ишнинг кўзини билган ҳолда ҳаракат қилганлиги учун ҳам натижалар яхши бўлди.

Республикамиз Президенти Ислом Каримов халқ депутатлари Тошкент вилояти кенгашида сўзлаган нутқида халқ ишончи — юксак масъулият юклашини алоҳида таъкидлаганди. Юртимиздаги ҳар бир шаҳар, қишлоқ, туман, вилоят дейсизми ўзига хос бир файзи бор. Оллоҳ таолонинг шу юртга ато этган марҳаматлари, берган неъматлари ҳам мана шу файз-бараканинг ифодаси. Ўзини етакчи деган ҳар қайси раҳбар эл-юрт файз-баракотининг маъносини, мазмун-моҳиятини чуқур англаши, уни кўз қорачиғидек асраб-авайлаши лозим.

Яқинда Вобкент райони раҳбарлари «Хайробод» жамоа хўжалиги раисини вазифасидан бўшатиб ўрнига янгисини тайинладилар. Биз хўжаликнинг янги раиси О. Идиев билан суҳбатлашдик.

— Албатта, хўжаликда қилиниши зарур бўлган ишларнинг адоғи йўқ. Мана, раҳбарликни зиммамга олганимга бир ой бўлди, холос. Қисқа давр ичида аҳолини табиий газ билан таъминлаш смета-ҳужжатлари лойиҳалаштирилди. Шу кунларда хўжалигимизга ичимлик суви келтирилиши учун ҳужжатларни тайёрлатдик. Бу ишга 150 минг сўм сарфланди. Эски мактаб биноси ўрнида гилам цехи қурдик, у ерда 25 нафар хотин-қиз ишлаяпти. Аҳоли қўлидаги жунларни йиғиб хом ашё сифатида ишлатаяпмиз. Соатига 250 килограмм ғаллани янчадиган ун заводи бир-икки ҳафта ичида ишга тушади. Наврўзгача эски мактаб биноси таъмирланиб, қишлоқ меҳнаткашлари учун касалхонага ажратилади.

Албатта, муаммоларимиз кўп. 1994 йилда етиштирилган пилла учун ҳали пул олганимиз йўқ. Пахтамиз учун ҳам тўлиқ миқдорда ҳақ олишни кутиб ўтирибмиз.

Ўз навбатида хўжалик ҳам кўп ташкилотлардан қарздор. Биргина ёнилғи-мойлаш материаллари учун 700 минг сўм, савдо ташкилотларидан эса ярим миллион сўм қарзлари бор. Шунга қарамай, имкони борича эл-юрт учун изланишга бурчлимиз».

Шояд, раиснинг газлаштирамиз, ичимлик суви билан таъминлаймиз, деган ваъдаси тўла рўёбга чиқса!

Вобкентдаги «Зарафшон» жамоа хўжалигида ҳам бу борада ишлар кўнгилдагидек эмас. Тўғри, хўжаликда ўтган йили пахтачиликда яхши натижалар қўлга киритилди. Йиллик режа 105 фоизга уддаланди. Қўшимча 380 тонна тола хўжалик ихтиёрида қоладиган бўлди. Зарафшонликлар қўшимча тола эвазига Россиядан газ қувурлари келтириш учун ҳаракатни авж олдиришган.

Ҳозир хўжалик ҳудудида истиқомат қилувчи 2100 хонадоннинг биронтасида ҳам табиий газ йўқ. Шу мақсадда 15 километр масофада газ қувурлари тортиш керак. Шу кунгача бу ишнинг учдан бири уддаланди, холос. Биргина Кумушкент қишлоғи хонадонларида қувурлар монтаж қилинди.

Ҳозирги кунларда хўжаликнинг 80 фоиз хонадонлари ичимлик суви билан таъминланмоқда. Қолганларида ҳам қувурларни ўрнатиш ишлари олиб борилмоқда.

Вобкент районидаги маҳаллаларни айлансангиз ҳашамдорроқ уйларнинг ёнида катта сиғимдаги сув идишларига кўзингиз тушади. Айрим жойларда эса аёллар қўлида челаги билан чучук сувга маҳтал.

Биз Вобкент райони ҳокими, республика Олий Мажлиси депутати Муҳиддин Турдиевич Эсонов қабулида бўлдик. Ҳокимнинг таъкидлашича, райондаги 13 та хўжаликнинг биттасида газлаштириш юз фоиз амалга оширилган. Қолганларида эса газ қувурларини ўрнатиш ишлари олиб борилмоқда. Районга бундан ўн беш йил муқаддам табиий газ келганди. Президентимизнинг газлаштириш ҳақидаги фармонлари чиққунга қадар бор-йўғи 1,8 фоиз хонадонлар газлашган эди, холос. Бу йил охиригача 70—80 фоиз хонадонларга зангори олов киради. Район ҳудудида ўтган йилнинг ўзида 75 километр газ қувурлари ишга туширилди.

Ҳокимнинг ҳузуридан биз ҳам катта умид билан чиқдик. Бу қилинаётган хайрли ишларнинг бошланиши, холос. Эл-юрт ишнинг натижасига қараб раҳбарларга баҳо беришини унутмаслигимиз керак. Шуни алоҳида таъкидлашимиз жоизки, ҳокимият ва хўжалик раҳбарлари эл-юрт ободлигига доир фармонларни изчил бажаришга ҳам бурчли, ҳам қарзлидирлар.

ГАЗ КЕЛСА — ҲАЁТ ТАРЗИ ЎЗГАРАДИ, МУСАФФО СУВ ОДАМЛАРГА САЛОМАТЛИК БАХШ ЭТАДИ

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг
махсус мухбири.

БЎРСИЛДОҚ НОН КЎПАЯДИ

НАМАНГАНнинг уй-жой даҳаларидан бирида «Иссиқ нон» фирма магазини очилди. Бу ерда Ғарбий Германиянинг машҳур «Винтлер» фирмасида ишлаб чиқилган ускуналар ўрнатилган. Уларнинг ёрдамида 22 хил нон маҳсулотларини ишлаб чиқариш мумкин бўлади. Бир соатда эса, 24 килограмм бўрсилдоқ нон тайёрланади.

Бу ерга олий сифатли унни вилоят дон маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмаси етказиб беради. Фирма магазини ҳам шу бирлашма ташаббуси билан барпо этилган. Бирлашма бундай фирма магазинлари тармоғини анча кенгайтиришни режалаштирмоқда. Улардан бештаси шу йилнинг биринчи чорагидаёқ вилоят марказининг аҳоли зич жойлашган. Германиянинг «Винтлер» фирмаси ишлаб чиқарган ускуналар ўрнатилади.

(ЎзА).

ЖАҲОН ДЕҲҚОНЧИЛИК ТАЖРИБАСИДАН

ҒОЯТ ТЎЙИМЛИ ЧОРВА ОЗУҚАСИ

ASA American Soybean Association

Чорва моллари ва паррандаларни озиқлантиришда соя оқсил озуқасига тобора кенг ўрин берилмоқда. Мутахассисларнинг уқдиришларича, бундай озуқа яхши ҳазм бўлиши ва технологик хусусиятлари устунлигидан ташқари, балиқ уни, сутни қайта ишлашда ҳосил бўлган маҳсулотлар ва ҳайвон танасидан олинган бошқа оқсил озуқаларга нисбатан протеиннинг тежамли манбаи ҳисобланади.

Чиндан ҳам протеин миқдори, унинг сифати ва таннархининг пастлиги бўйича ҳеч бир маҳсулот ёғ-экстракция корхоналарининг қўшимча маҳсулоти бўлган соя кунжараси — шротига тенглаша олмайди. Ҳаётий муҳим аминокислоталар миқдори бўйича ушбу кунжара оқсили йирик шохли молларнинг мушакларидаги юқори сифатли оқсилга тенгдир.

Чорва моллари танасида зарур аминокислоталар юзага келтирилмаслиги сабабли улар озуқа билан берилиши керак. Соя оқсили кўп жиҳатдан бу талабни қондиради. Лекин шуни унутмаслик керакки, технологик жараён тўғри йўлга қўйилган тақдирдагина соядан олинган оқсил озуқаси тегишли самара беради. Бунинг учун ҳайвонлар учун зарарли моддаларни бартараф қилиш керак. Америка фермерлари учун оқсил озуқалар ишлаб чиқарувчилар билан муносабатларда шундай муаммо кўндаланг бўлмаса-да, Ҳамдўстлик мамлакатларидаги мутахассислар учун бу долзарб масаладир. Чунки бу давлатларда соя озуқа тариқасида эндигина ишлатила бошланди.

АҚШда, шунингдек сояни импорт қиладиган Ғарбий Европа мамлакатларида унинг аксарият қисми ёғ-экстракция корхоналарида қайта ишланиб, ўсимлик ёғи ва соя кунжараси олинади. Миқдор жиҳатдан ёғ тўртдан бир қисмини ташкил этади. Қолгани чорва озуқаси — кунжарадир.

Ёғ-экстракция корхоналарида соя тозаланиб, навларга ажратилади. Новда қолдиқлари, бегона уруғлар, қум, чанг ажратиб олинади. Магнит сепаратор ёрдамида йиғим-терим ва ташиш пайтида тушиб қолган темир-терсаклар ҳам тортиб олинади.

Шакли ва ҳажмига кўра соя нўхотга ўхшаб кетади. Лекин унга нисбатан қаттиқроқдир. Шунинг учун ҳам уни майдалаш қийинроқ. Шуни ҳам айтиш керакки, сояни фақат озуқага ишлатиш асосий вазифадир, деб қараш ҳам тўғри эмас. Бу омил бошқалари билан уйғунлашган тақдирдагина самара беради.

Чорвачиликда камроқ харажат қилиб, юқорироқ сифатли маҳсулот олишнинг имкониятлари оз эмас. Чунончи молларда вазннинг ортиши кўплаб омилларга, жумладан гавда тузилиши, ёш, боқиладиган шарт-шароитлар, озуқа ва сифатига боғлиқ. Шундан кўриниб турибдики, озуқа сифати оқсил ва энергия сарфи бўйича уйғун бўлиши керак.

Кўзланган самарага эришиш учун оқсиллардан тўғридан-тўғри фойдаланиб қолмасдан, унинг таркибидаги аминокислоталар миқдорига эътибор қаратилиши жоиз. Шу нуқтаи назардан озуқада аминокислоталарнинг бири — лизин бўлишига алоҳида эътибор берилиши керак. Унинг озуқа таркибида етарли миқдорда бўлиши эса оқсил манбалари, жумладан сояни тўғри қайта ишлашга боғлиқ.

Кейинги йилларда концентрация катта миқдорда бўлган озуқа моддаларига ва кучли озуқага талаб кучайди. Зеро, бу ҳолда озуқани кам сарфлаган ҳолда юқори самарадорликка эришиш мумкин. Шуни ҳисобга олган ҳолда ёғ-экстракция саноати тўқима миқдори камайтирилган соя кунжараси, шунингдек таркибида 48 фоиз протаин бўлган тозаланган озуқа ишлаб чиқармоқда.

Оқсили сероб кунжара бройлер паррандаларни озиқлантиришда кенг ишлатилмоқда. Сояга ишлов бериш жараёнида оқсилнинг емирилиши содир бўлади. Натижада ферментлар ўзининг биохимик фаоллигини йўқотади, ҳужайра деворчаларининг тузилиши бузилади ва ҳужайраларнинг ичидаги моддаларга кириш осонлашади. Бу ҳазм қилиш жараёнини яхшилайди. Шу тариқа озуқанинг сифати ошади, ҳайвонлар учун зарарли моддалар бартараф қилинади.

Хом сояда мавжуд ноозиқавий моддаларни емиришда иссиқлик ёрдамида ишлов бериш илгаридан маълум усул. Ягона принципга асосланган турли технологиялар ишлаб чиқилган: нўхот доналари муайян вақт ичида қиздирилади. Баъзан буғ ёрдамида қўшимча намланишлардан фойдаланилади. Ҳарорат, вақт ва намликнинг миқдори умуман қайта ишлаш жараёнидагина эмас, балки унинг босқичларида ҳам муҳим аҳамият касб этади. Юксак самарали технологик кўрсаткичлар бўйича олиб борилган тадқиқотлар шундан далолат берадики, турли технологияларни таққослаб ягона тавсия беришнинг иложи йўқ. Чунки жараён кўрсаткичлари ўзгартирилиб, озуқа сифатини яхшилашга қаратилган омиллар ишга солинмоқда. Лекин технологиядан қатъи назар қайта ишлов жараёнида муайян тартибга риоя қилинган ҳолдагина соядан юқори сифатли озуқа олиш мумкин.

ПИШИРИШ. Бу нисбатан оддий усул. Соя доналари олдин ивитилади, сўнгра ярим соат давомида қайнатилади. Шундан сўнг улар қуритиш учун ёйиб қўйилади. Маълум вақт ўтгач, ҳайвонлар ва паррандалар учун ейишга тайёр бўлади. Соя доналари ёки бутун ҳолда ун қилиб едирилади.

ҚИЗДИРИШ. Бу усулга кўра яхлит соя ёки унинг уни жадал қиздирилади. Бунинг натижасида дастлабки намликнинг 30 фоизи йўқолади. Ишлатилаётган қурилманинг турига қараб бу тадбир 110—168 даража иссиқликда олиб борилади. Сояни қиздиришни оддий қуритиш ускунасида ҳам амалга ошириш мумкин.

СИФАТНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ. Сояга ишлов бериш турли технологик тартибда олиб борилиши мумкин. Қайси технологиядан фойдаланилмасин, ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг сифатини назорат қилиш муҳим аҳамият касб этади. Сифатни назорат қилиш, хом ашёни қабул қилиш пайти бошланади. Дастлаб ишлов бериладиган миқдор, унинг ифлосланганлик даражаси, намлиги, таркибидаги оқсил ва ёғ миқдори аниқланади. Бу ўлчовлар кейинги ишлов жараёнлари учун жуда муҳимдир. Чунки қайта ишлов бериш ушбу кўрсаткичларга асосланади.

Қуйидаги кўрсаткичларга эътибор қаратилади: 1). Сояда қайси моддалар камайиб кетган? 2). Оқсил сифати сақлаб қолинганми-йўқми? 3). Қанча миқдорда ёғ мақбул шаклга ўтган?

Хом соядаги оқсилнинг сувда эрувчанлиги 90 фоизни ташкил этади. Ҳарорат ошган сайин ва унинг таъсир муддати кўпайган сайин эрувчанлик ҳам кескин камаяди. Соя маҳсулотларининг қай даражада қизиганлигини аниқлашнинг энг осон ва пухта йўли унинг қизил тусга киришига асосланган. Бу усул ноозиқавий омиллар фаоллигининг даражасини дангал кўрсата олмайди. Фақат иссиқ ишлов беришнинг мақбул ўлчовларини тавсия қилишга асос беради.

РАНГНИ ТАҚҚОСЛАШ . Бу усул соянинг қизиганлик даражасини махсус ранг кўрсаткичлар орқали аниқлашга қаратилган. Унинг оддийлиги эътиборни тортади. Лаборатория шароитида олинган рангларга қараб ишлов берилаётган соялар таққосланади. Соядаги ёғнинг миқдори ўсимлик ўстирилган жойга боғлиқдир. Назорат усуллари тўғрисидаги фикр-мулоҳазаларни якунлаб таъкидлаш жоизки, озуқа сифатини аниқлаш бевосита чорва молларига кўрсатилган таъсир билан белгиланади. Зеро, кимёвий таҳлиллар ёрдамида аниқланган сифат ва озиқлантириш жараёнида эришилган натижа ўртасида узвий боғланишни дангал аниқлаш қийин. Лекин биологик назоратнинг мураккаблиги соянинг сифатини лаборатория шароитида аниқлаш кенг ёйилишига олиб келди.

Мақола АСА маслаҳатчилари М. Буди, Н. Жильцов ва Л. Зорин томонидан тайёрланди.

Маслаҳат ва йўл-йўриқларга оид, ҳамкорликнинг бошқа кўринишлари юзасидан саволлар бўйича АСАнинг Москвадаги бўлимига мурожаат қилинсин. Манзилгоҳ: 129223, Москва, Мир проспекти, Бутунроссия кўргазма маркази а/қ 51, тел (095), 216-48-34. Факс 216-47-67.

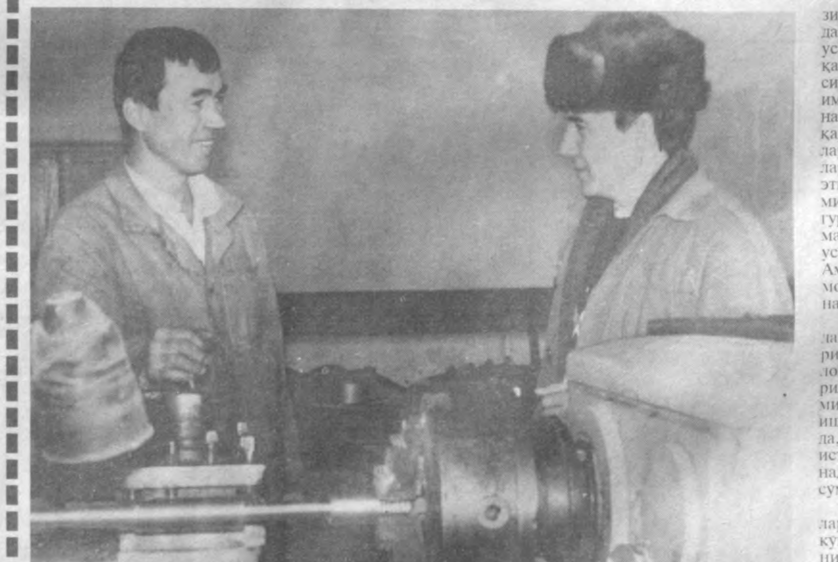

АМЕРИКАЛИК ЖАНОБ ҲАЙРАТИ

Америка Соя Ассоциациясининг минтақавий бўлими раҳбари Алекс Черне билан бельгиялик йирик мутахассис Роджер Лейсен Урганч ёғ-мой корхонасига ташриф буюриб, ишлаб чиқариш жараёни билан яқиндан танишдилар. Ёғ цехида ўрнатилган Германиянинг «Эскет» фирмаси ускуналари ва тайёрлов цехидаги Польшанинг йирик фирмаларидан келтирилган замонавий қурилмаларни моҳирлик билан бошқараётган ишчилар чет эллик меҳмонларда катта қизиқиш уйғотди. Ҳайратдан жаноб Чернениг чеҳраси ёришиб, кўнглидаги эзгу ният уйғонди: «Ишбилармон, уддабурон ва меҳнаткаш бу эл билан ҳамкорлик қилсанг, кам бўлмайсан».

— Марказий Осиёдаги бир қанча йирик заводларнинг фаолияти билан танишиб, ишлаб чиқаришда юксак унумдорликка эга бўлган бундай корхонани учратмагандим. Сизларнинг иш юритиш услубингиз жаҳон талабларига жавоб беради. Шунинг учун ҳам истиқболли соя ёғи ишлаб чиқаришда сизлар билан ҳар томонлама ҳамкорликни йўлга қўйсак арзийди, — деган эди ўшанда Алекс Черне самимият билан.

Америкалик ишбилармон раҳбар таъкидлаганидек, Урганч ёғ-мой корхонасининг истиқболи порлоқ, чунки бир неча йилдан бери бу ерда замонавий технология жорий этилмоқда. Маълумки, таннарх харажатларининг камлиги, маҳсулот олиш турининг кўплиги билан соя дунёда истиқболли экин ҳисобланади. Чунки ундан бугун озиқ-овқат маҳсулотларидан тортиб, пластмасса буюмларигача, бўёқлардан тортиб сунъий газламаларгача ишлаб чиқарилмоқда. Бу серхосият экиннинг афзалликларини тараққий этган мамлакатлар ишбилармонлари қатори Урганч ёғ-мой комбинати раҳбарияти ҳам ўз вақтида тушуниб етганликлари туфайли ишлаб чиқаришда ҳамкорлик қилиш фикри юзага келди.

Америкалик қудратли давлат тадбиркорлари эътиборини қозонган бу корхонанинг ютуғи ҳам ана шу ҳақиқатда эди. Бу ҳақда Урганч ёғ-мой заводи бош директори, Соя Ассоциацияси аъзоси Тельман Мусаев шундай дейди:

— Жаноб Черненинг биз билан ҳамкорликда қўшма корхона тузиш ҳақидаги таклифидан беҳад хурсандмиз. Чунки Америкадек саноати ривожланган мамлакатнинг фирмаси кўнглига ўрнашмаган корхонага сармояларини жалб қилмайди. Ишчи-хизматчиларимизнинг касб маҳоратларини кузатган Черне уларга мураккаб техниканинг бошқарув пультини топшириш мумкинлигига амин бўлди. Шунингдек, бундан кейин энг арзон ва сара соя дони билан корхонамизни таъминлашини айтди.

Директор сўзини бош муҳандис Қутлимурод Хўжамуродов давом эттираркан, ғурур билан, тўлқинланиб заводнинг истиқболи ҳақида гапирди:

— Корхонамиздаги мавжуд ускуналарни куч-ғайратимиз билан таъмирлаб, янгиларини ўрнатиб, кунига 400 тонна сояни қайта ишлаш имконияти яратилади. Дунё ривожланиши сари одимлар эканмиз, замонавий ускуналарга эга бўлишимиз керак. Америкаликлар билан ҳамкорлик ана шу муаммодан халос этади.

Маълумки, заводимизда ишлаб чиқарилаётган ёғнинг 35 фоизи техник мойдир. Агар Америкадан олиб келинадиган замонавий ускуналар билан корхонамиз қайта жиҳозлантирилса, 100 фоиз сифатли истеъмол ёғи тайёрлаш имкониятига эга бўламиз. Замонавий мураккаб техникани бошқариш учун малакали муҳандислар, тажрибали ишчи-хизматчилар керак. Бу муаммони ҳам ҳал этишни америкалик ҳамкорларимиз ўз зиммаларига олишди. Бир гуруҳ ходимларимиз тўла автоматлаштирилган ишлаб чиқариш ускуналарини бошқариш учун Америка Соя Ассоциацияси томонидан ўқитилиб, касбга йўналтирилади.

Ҳа, Урганч ёғ-мой комбинатида залворли ишлар амалга оширилмоқда. Ютуқлар янги технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш билан янада катта аҳамият касб этмоқдаки, бу ҳар бир ишчи-хизматчининг ҳаёт тарзида, оиласида, бола-чақаларининг истиқболида акс этмоқда. Корхонада ўртача ойлик маош 700—800 сўмни ташкил этмоқда.

Корхонада ўз ишининг усталари, тадбиркор, ишбилармон кўпчиликни ташкил этади. Уларнинг саъй-ҳаракатлари билан эл дастурхони тўкин, дўконлари турли-туман маҳсулотларга тўлиб бормоқда. Бунда корхона бош директори Тельман Мусаев ва бош муҳандис Қутлимурод Хўжамуродовларнинг тадбиркорлиги, билимдонлиги қўл келмоқда. Бош муҳандис янги линияларни ишга туширишда ўз билим, маҳоратини намойиш этмоқда. Айни кунда корхонада кунига 50 тонна ёғни дезодорациялаш (куйдириш, ҳидсизлантириш) ускуналари ўрнатилмоқда. Эндиликда тайёр ҳолдаги «тозаланган ёғ» сотувга чиқарилади.

Совун цехида ҳам катта ишлар амалга оширилмоқда. Совунга ишлатиладиган қимматбаҳо сунъий ёғ кислотасини Россиядан келтириш анча қийинчилик туғдиради. Унинг 1 тоннаси заводга 1,8—2 миллион рублга тушмоқда. Ана шу қимматбаҳо маҳсулотга бўлган талаб ойига 120 тоннани ташкил қилади. Шунинг учун чет элдан табиий ёғ кислотаси тайёрлайдиган ускуна келтирилди ва бу маҳсулот ёғ чиқиндисидан олинадиган бўлди. Агар бу ускуна тўла қувват билан ишлатилса, 10 кунда корхонанинг ойлик эҳтиёжи қопланади. Қолган 20 кунда яна бошқа 2 та заводни маҳсулот билан таъминлаш мумкин. Демак, корхона ойига 240 миллион рубль иқтисод этиш билан бирга қўшимча 480 миллион рубль даромад қилади. Шунингдек, 30—35 та ишчи ўрни очилади.

Тайёрлов цехидан бригада бошлиғи Ҳамза Раҳимов, ёғ-экстракция оператори Рустам Отажонов, ёғ оқловчи Шомурод Қурёзов, таъмирлаш-механика цехидан токар Бахтиёр Жуманов, электрчи Рўзимбой Қаландаров ва бошқалар технологик ускуналар бир маромда ишлашини таъминлашда катта хизмат кўрсатмоқдалар.

Тежамкорлик — завод аҳли учун бир фазилатга айланган. Айниқса электр энергиясини тежашга катта эътибор қаратилган. Бош энергетик Озод Шерматовнинг «Буғ ҳароратини автоматик равишда созлаш», «Соя донини қайта ишлайдиган ускуналардан бир маромда фойдаланишни таъминлаш учун электр схемасини ўзгартириш» каби таклифлар заводга катта фойда олиб келди. Айниқса, унинг «Транспортировка воситаларини узлуксиз ишлатиш мақсадида блокировка қилиш» усули йилига 500 минг сўмга яқин маблағни иқтисод этишга ёрдам бермоқда.

Завод аҳли улкан мақсадлар билан яшаб меҳнат қилмоқда ва ҳамкорликнинг кенг имкониятларидан фойдаланмоқда. Айни кунда Болгария ишбилармонлари билан ҳамкорликда хушбўй совун, шампунь ишлаб чиқариш учун музокаралар олиб борилмоқда. Заводда тайёрланган маҳсулотларни сотиш учун дўконлар ташкил қилиш мўлжалланган.

Жаҳондаги йирик корхоналар андозаси асосида иш олиб бораётган жамоа америкалик жанобни ҳайратлантиргани бежиз эмас. Чунки уларнинг мақсади улуғ, нияти холис. Ўзбекистондек буюк давлат, ўзбеклардек ишбилармон халқ борлигини дунёга намойиш этиш учун эзгу ишларни амалга оширмоқда. Илло, улуғ мақсадлари уларга йўлчи юлдуз бўлиб жаҳонга танитгай. Дунё бозорини қуҳна Урганч тамғаси босилган сифатли маҳсулотлар безагай.

Суратларда: 1. Урганч ёғ-мой заводининг цех бошлиғи Б. Матёқубов (ўнгда) моҳир ишчи Р. Рўзибоев билан иш ҳусусида суҳбатлашмоқда. 2. Чилангарлар —: Ш. Рўзимов (чапда) ва Б. Жуманов.

Қ. ОТАЕВ олган суратлар.

Фарҳод МУҲАММАДИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»
мухбири.

РАМАЗОНИ ШАРИФ БЎСАҒАСИДА

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим. Бутун оламлар ҳожаси Оллоҳ таолога ҳамду санолар бўлсинки, муборак рамазони шарифга етмоқ бахтини биз бандаларига насиб этди. Аввало Рамазони шариф муносабати билан барча мўмин-мусулмонларни муборак этиб ва уларга ихлос — истиқомат тилаймиз ва Оллоҳ таоло уларга рамазон шарифни покланиш ойи қилсин деб ният қиламиз.

Рамазон ойи рўзасини тутиш ислом рукнларидан биридир. Шунинг учун ҳам Оллоҳ таоло бу ойни ўзга ойларга нисбатан улуғ ва муборак қилиб яратди. Қуръони каримда: эй мўминлар илгариги умматларга буюргани каби сизларга ҳам рўза тутиш фарз қилиндики, токи сизлар ҳам аҳл тақволардан бўлгайсиз ва поклангайсиз» рамазони шариф рўзаси Аллоҳ таолога шукр қилиш ва берган неъматларининг қадрига етиш ибодатидур. Рўзанинг ҳикмати шукр маъносини билдирмоқ эканлигига далил шуки, Ҳазрат Расуллоҳ (С. А. В.) ўзларининг туғилган кунлари душанбада рўза тутиб шу йўл билан ҳаёт неъматига миннатдорчилик билдирар эдилар.

Ҳадиси шарифда рўза ҳақида шундай дейилган: «Ҳар бир инсон боласининг қилган савоб ишига Оллоҳ таоло ундан етти юз баробаргача савоб беради, лекин рўзага бериладиган савоб беҳаддир ва Мен, деди Оллоҳ, ўзим савобини бераман, чунки банда мен учун ўз хоҳишини ва таомини тарк этади». Яна Расуллуллоҳ: «Муборак ой кирди. Оллоҳ сизларга рўзасини фарз қилди. Бу муборак кунларда жаннат эшиклари очилиб, дўзах эшиклари ёпилади, шайтон ашаддийлари кишанланади. Бу ойда бир кун борки, у минг ойдан афзал, унинг баракасидан киши фойдаланиб қолса яхшидур...» деб башорат қиладилар.

Рамазон ҳикмати шулки, рўза кишини сабр-тоқатга ўргатади, Оллоҳнинг неъматларининг қадрига етишга чақиради. Очлик, чанқоқлик энг оғир ишдир. Буни ҳар бир банда ўз ақли билан идрок этса ҳам бўлади. Лекин очликни бошидан кечирган киши, уни татимаганлардан яхши билади. шунинг учун Оллоҳ таоло ҳар йили бир ой барча мўмину мусулмонларни рўза тутишини фарз қилди. Барчага очликнинг таъмини тотқизди. Сабабки, очликни бошидан кечирган инсонлар очу нотавон умр кечирувчи камбағаллар аҳволини тўла ҳис қилади ва уларга нисбатан саховатли бўлади. Шу билан бирга рўза — соғ одамнинг соғлигига наф етказади, чунки, вақтинча очлик инсон жисмини тозалайди, ортиқча хилтларни бадандан чиқариб ташлайди.

Рўза — мусулмонлик шиори бўлгани учун уларнинг орасида аҳиллик ва дўстликни мустаҳкамлашга ёрдам қилади. Рамазонда қилинган садақа, хайр-эҳсоннинг фазилати улуғ. Айниқса ожиз, бева ва кексалардан ҳол сўраш, уларнинг хизматини бажо келтириб дуосини олиш рамазонда айниқса фойдалидур. Ҳар қандай инсон бу ойда кексалардан дуо олса, уларни рози қилса, улуғ мартабаларга эришади, ўз қалблари, диллари ва ақидаларини поклайдилар.

Кимки бу ойда рўзадор фақир кишини овқатлантирса — ифтор ёки саҳарлик қилдирса гуноҳларга кафолат бўлади. Ҳадис шарифда таъкидлаганидек, «рамазон рўзасининг шартларидан бири шулки ҳар бир рўзадор бу ойда ўзини ўзи маънавий жиҳатдан тарбия қилиши керак. Чунки рўзадор бўлса-ю ўзининг бадахлоқ, бад феъллигини ташламаса рўзасидан фойда бўлмас, рўза тутган киши бошқаларга нисбатан жаҳл-ғазаб қилмаслиги ва мулойим сўз бўлиши рўзасининг савобига савоб қўшади. Яна рўзадор кимса бировнинг ғазабига сабр қилиб ғазабини ютса, Оллоҳ ул кишига савобни зиёда қилиб беради. Савоб иш эса ҳар бир инсонга хоҳ бу дунё, хоҳ у дунёда бўлсин ўзига қайтиб келади ва уни кийинчиликдан қутқазади. Ҳадисда айтилганки, «савоб ишга ёшликдан ўрганиш керак. Шунда юраклар эзгуликка ўрганади».

Рамазон ойидаги рўза ва савоб ишлар айниқса дилларга яхши ва хайрли таъсир кўрсатади.

Эл-халқ ва Ватанга садоқат ҳам савоб ишлардандир. Ватан тараққиёти ва ривожига нафи тегадиган ишни қилганда Оллоҳни эслаш ва унинг розилигини ўйлаш иймон ва ихлосни зиёда қилади. Рамазон ойи рўзаси инсонни комиллик йўлига бошлайди. Хуллас, Оллоҳ таоло мусулмонларга рамазон рўзасини фарз қилар экан, ҳар бир киши ўзининг ожиз банда эканлигини сезади ва инсон яхшилик ва эзгулик учун яратилганлигига ишонч ҳосил қилади.

Оллоҳ таоло барча мусулмонларни ва жонажон Ўзбекистонимиз халқлари ўртасида рамазон шарофати билан аҳиллик, тинч-тотувлик муҳаббатини зиёда қилсин, деҳқонларимизнинг кишт-корларига ва зироатларига барака берсин, ҳар бир ватандош ва рамиятнинг дуоси ва илтижосини Оллоҳ таоло ўз даргоҳида қабул қилсин. Омин, ё раббил-оламин.

Абдуғани АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Диний ишлар қўмитаси раиси.

Изоҳ: рамазон ойининг 1 февралдан бошланиши 1415 ҳижрий диний тақвимга биноан кўрсатилди. Ойнинг чиқиши 1 кунга фарқ қилиши мумкин.

Рўза тутишнинг саҳарлик ва ифторлик вақтлари
(Тошкент вақти билан)

Февраль Март	Ҳафта кунлари	Рамазон ойи	Саҳарлик соатгача	Ифторлик соатда
1.	чоршанба—	1	5.55	17.43
2.	пайшанба—	2	5.55	17.44
3.	жума—	3	5.54	17.46
4.	шанба—	4	5.53	17.47
5.	якшанба—	5	5.52	17.48
6.	душанба—	6	5.51	17.49
7.	сешанба—	7	5.50	17.51
8.	чоршанба—	8	5.49	17.52
9.	пайшанба—	9	5.48	17.53
10.	жума—	10	5.47	17.54
11.	шанба—	11	5.46	17.56
12.	якшанба —	12	5.45	17.57
13.	душанба—	13	5.44	17.58
14.	сешанба—	14	5.42	17.59
15.	чоршанба—	15	5.41	18.01
16.	пайшанба—	16	5.40	18.02
17.	жума—	17	5.39	18.03
18.	шанба—	18	5.38	18.04
19.	якшанба—	19	5.36	18.06
20.	душанба—	20	5.35	18.07
21.	сешанба—	21	5.34	18.08
22.	чоршанба—	22	5.32	18.09
23.	пайшанба—	23	5.31	18.10
24.	жума—	24	5.30	18.12
25.	шанба—	25	5.28	18.13
26.	якшанба—	26	5.27	18.14
27.	душанба—	27	5.25	18.15
28.	сешанба—	28	5.24	18.16
1.	чоршанба—	29	5.22	18.18
2.	пайшанба—	30	5.21	18.19

БОР БЎЛСИН, ОДАМИЙЛИК!

Кундалик қувончу ташвишлар, турмуш қийинчиликлари руҳимизни чарчатиб, асабларимизга қанчалик таъсир этмасин, теварак-атрофимизда яшаётган кишиларнинг бир-бирига бўлган одамийлиги, меҳр-мурувввати қалбларимизни жунбушга келтиради, юрагимизга илиқ бир ёруғлик олиб киради. Яқинда бўлиб ўтган бир воқеа тўлқинлантириб, қўлимга қалам олишга ундади.

...Оиламиз аъзолари билан енгил машинада Фарғона вилояти Тошлоқ туманига зарурат туфайли бориб, 15 январь куни Тошкентга қайтаётган эдик. Бекобод шаҳридан чиқиб, Бука тумани ҳудудида келаётганимизда кечки соат бешдан ўтганди. Ёмғир кетидан сўнг ёққан қор тиниб, кечқурунги изғирин совуқ бошланганди. Бука тумани марказига етишимизга 20 чақирим қолганида машинанинг огоҳлантирувчи қизил чироғи ёниб, тўхташга мажбур бўлдик. Машина моторидаги автол сизиб чиқиб кетиб, тугаб қолган экан. Эҳтиёт шарт учун автол олмаганлигимиз сабабли йўловчи машиналарни бирин-кетин тўхтатишга мажбур бўлдик. Уларнинг айримлари тўхтаб автол йўқлигини айтишар, баъзилари эса ўтиб кетишарди. Шу алфозда бир ярим соатдан кўп туриб қолдик. Машинанинг ич қисми ҳам ташқаридаги об-ҳаво таъсиридан совиб кетди. Шу пайтда қизил рангли «Жигули» тўхтаб, унинг ҳайдовчиси ҳол-аҳвол сўради. Биз шароитни тушунтирдик. У машинасида автол йўқлигини, агар туман марказигача боролсак, топиб беришини айтди. Биз силжишга умуман имконият йўқлигини айтганимиздан сўнг у йўлида давом этди.

Ҳамроҳларимиздан бири идиш олиб, автол топиб келиш мақсадида Бука тарафга кетди. Орадан яна бир соатча вақт ўтгач, ўша томондан «Жигули» машинаси келиб тўхтади-да, 30 ёшлар чамасидаги йигит 5 литрли пластмасса идишдаги автолни олиб келди. Машинада ўтирган ҳайдовчи «Қанча мой кетади?» деб сўради. Биз моторда умуман автол қолмаганлигини айтдик. Шунда ҳайдовчи, «Майли, мойнинг ҳаммаси идиши билан Сизларга, манзилингизга соғ-омон етиб олинглар» дея ният билдирди-да, машинасини юргизиб кетди. Бу машинани автол қидириб кетган ҳамроҳимиз илтимос қилиб юборган бўлса керак, деб ўйлагандим. Лекин ўғлим бу машина бир соатча илгари тўхтаган қизил «Жигули» эканлигини айтди. Изғирин, қоронғи бир пайтда шу инсоннинг вақтини аямасдан, орқага қайтиб келганлиги, мой тўла идишни бериб кетганлиги қалбимизни ғоят тўлқинлантириб юборди. Исмини сўраб қолмаганлигимиз, миннатдорчилик билдиролмаганлигимиз учун дил-дилимиздан ачиндик. Оиламиз аъзолари номидан ана шу ғойибона танишимизга самимий миннатдорчилик билдирамиз. Агар ушбу сатрларни ўқиб, бизга беминнат ёрдам берган инсон ўзининг кимлигини билдирса, дўст-биродар бўлиб қоламиз. Бизнинг оила Тошкент шаҳри, Юсуф Хос Ҳожиб кўчаси, 18-уй, 44-хонада яшайди. Ушбуни ёзишимдан мақсад юртдошларимиз ўртасидаги оқибат, меҳр-мурувват янада кучайсин, яхшиликнинг боғи кўкарсин, одамийлик бор бўлсин, дегим келади.

Қодир ЁРҚУЛОВ,
«Ўздавпахтасаноатсотиш» акционерлик уюшмаси бўлим бошлиғи.

Шоир инъоми

«ЧИНОРДАЙ ТОМИРЛАР ОТГИЛ ҲАЁТГА»

Ижод аҳлини икки тоифага бўлиш мумкин. Ким учундир ижод — кундалик иш: ҳар куни ҳис-туйғулар қоғозга туширилмаса, ҳаёт татимайди. Бадиҳага мойил иккинчи хил ижодкорлар борки, ички туйғу — шеърий ғулғула, безовталик, бедорлик уйғотган палладагина улар қўлга қалам олишади. Натижада тунги шабнам янглиғ табиий, денгиз қаърида етилган инжу каби қуйма сатрлар юзага келади.

Шеърий нафосатга, эзгуликка йўғрилган сатрларни Абдулла Турдиев ижодида кўплаб учратиш мумкин. Чунки табиатнинг ўзи унинг қалбига шеърият оташини ташлаганки, ҳозирча учқунлар билангина мухлисларни сийламоқда. Ўйлаймизки, ярим асрлик довон шоир қалбидаги шеърият олови гуриллаб, янада сарбаланд алангаланишига туртки беради ва бу олов тафти нафақат ижод намуналарида, балки мухбирлик фаолиятида ҳам барала намоён бўлади.

Бунинг учун, албатта, шоирнинг ўзи таъкидлаганидек, «довонга танаффус бермасдан» изланиш жоиз. Бу йўлда ҳамкасбимизга туганмас ғайрат-шижоат тилаймиз!

ҲИКМАТ

Ҳар ҳикмат — мевали дарахтдир дуркун,
Ҳикматлар халқимни туширгай ёдга.
Шундайин сўз айтди мўйсафид бир кун:
«Чинордай томирлар отгил ҳаётга!»
Қуруқ гап қозонга ёғ бўлиб тушмас,
Ваъз билан ўчоқда гурламас олов.
Толе, азбаройи, меҳнатдир — қушмас —
Тутиб, нақ бошингга қўндирсанг дарров.
Турар уйимизда қўҳна бир сандиқ,
Гарчи алишмасман бўтмон тиллога.
Қалбда болаликдан хотира — чандиқ,
Сандиқни алмашдик чорак ғаллага...
Онам дер: «У эди отангдан ёдгор,
Нетай, болажоним, қолдик чорасиз.
Ёлғизим, ёш умринг бўлмасин абгор,
Ўксинма — ҳеч бир тан бўлмас яросиз...»
Орадан кўп сувлар оқди бетиним,
Йиллар дориломон қўшиғин айтди.
Бахтга ўхшаш туйғу топган илк куним,
Не бахт, бағримизга ул сандиқ қайтди.
Энди тушларимда сўроқлар онам:
«Дон-дунга тўлиқми юртнинг сандиғи?!»
Ногоҳ кўзларимга сачрайди шабнам —
Қуёшда чарақлар кетмоннинг тиғи.
Деҳқон юрт бир тўкин дастурхон ёзар,
Токи кетмон тутган қўллари омон.
Ҳайратим бир қушдир — хуш ва беозор,
Юз буриб яшайман ҳикматлар томон!!!

ЁР-ЁР

Ҳилол тўлиб-тўлишиб,
Ой бўлади, ёр-ёр.
Жилғалари юртимнинг —
Сой бўлади, ёр-ёр.
Беназир пахта, дони —
Бисёрдир маъдан — кони.
Чўмичию қозони —
Мой бўлади, ёр-ёр.
Мустақиллик — истиқбол,
Гўё дуркун бир ниҳол.
Аёрларнинг қадди дол —
Ёй бўлади, ёр-ёр.
Ўтиб борар карвонлар,
Ит ҳуради, ёронлар.

Наволи — хушнуд онлар —
Тўй бўлади, ёр-ёр.
Авлодлар йўли порлоқ,
Ҳар туғилган чақалоқ.
Пешонаси ярқироқ —
Той бўлади, ёр-ёр.
Хуш одатли элимиз,
Фахр тўла дилимиз.
Саодатли элимиз —
Бой бўлади, ёр-ёр.
Ўзбекистон — онамсан,
Суюклисан — жононсан.
Бошингда тож — омонсан —
Сенга қўшиқ бир олам —
Куй бўлади, ёр-ёр!!

ОНА

Мисли гулдастадай гўзал бир жувон,
Тунлар гурунглашиб чиқар ОЙ ила.
У учун буюк бахт — ОНАлик унвон,
Зеро, боқийликдан дарахт — оила.
Отдай — етиб ухлар ором онига,
Кун бўйи оёқда толиққан эшик.
Ойдай гўдагини жойлаб жонига —
Бедор киприкларда тебратар бешик!

ШОИРГА

Адашамиз — номда ҳам бир жонмиз, илло,
Биз суйган бандаси парвардигорнинг.
То сўнгги дамгача қўлласин Олло,
Силқиб сиёҳ бўлди қони жигарнинг.
Танаффус бермайлик, майли, довонга —
Не-не ёмонликнинг манглайин ёриб.
«Алвидо!» дегаймиз шунда ҳаётга —
Куюнчак шоирим — Абдулло Ориф...

Абдулла ТУРДИЕВ

Диққат: шифокор огоҳлантиради

ЗАҲАРЛАНИШДАН САҚЛАНИНГ

Ҳаётда инсон соғлигидан муҳим нарса йўқ. Аммо унутмаслик керакки, саломатлик на фақат одамларнинг балки жамиятнинг ҳам бебаҳо бойлиги ҳисобланади. Адолатли, демократик, ҳуқуқий жамият қуриш йўлида бораётган республикамизда ҳам иқтисодиётнинг бош омили меҳнаткаш инсон соғлиги, ҳаётидир. Чунки соғлом инсонгина самарали меҳнат қилиб, ўз оиласи ва жамиятга фойда келтира олади. Аммо сўнгги вақтларда аҳоли ўртасида заҳарланиш ҳоллари содир бўлмоқдаки, бу хавф-хатар республикамизнинг кўпгина вилоятларида қайд этилиб, бу фуқароларимиз соғлигига салбий таъсир кўрсатмоқда. Мухбиримиз Республика саломатлик марказининг ташкилий-услубий бўлим бошлиғи Абдуваҳоб Тоҳирий билан учрашиб, заҳарланишнинг келиб чиқиш сабаблари ва уни бартараф этиш йўллари ҳақида суҳбатлашди.

— Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг маълумотига қараганда, сўнгги вақтларда аҳоли ўртасида заҳарланиш ҳолатлари кўпайган. Бунга сиз мутахассис сифатида қандай баҳо берасиз ва заҳарланишнинг келиб чиқиш сабабларини нимада деб биласиз?

— Саломатликнинг бош омили тозалик, тартиб-интизом ва масъулият. Ана шу буюк мезон бузилган жойда, иш тескарисига кетади, инсон соғлигига путур етади. Аҳоли ўртасида турли заҳарланиш ҳолатларининг кўпайиши ҳам аввали санитария талабларининг қўпол бузилиши оқибатидир. Шунингдек, бунга сифатсиз тайёрланган «қўлбола» консерва маҳсулотлари, спиртли ичимликлар, турли заҳарли моддалар ва айниқса таркибида заҳарли алкалоид модда — ГЕЛИОТРОП тутувчи «КАМПИРЧОПОН», «КЎК МАРАЗ» «ЭШАКМИЯ» каби ўт уруғлари аралашган буғдойдан тортилган унлар ҳам сабаб бўлаётганлиги кузатилмоқда.

Бу эса кўпгина ҳолларда аҳолининг жамоа хўжаликлари, колхоз бозори ва номаълум шахслардан арзон нархда буғдой сотиб олиб, уни текширмасдан кичик тегирмонларда ун тайёрлаб истеъмол қилишлари натижасида содир бўлган.

Заҳарли бегона ўтларнинг уруғи аралашган буғдойдан тортилган ундан заҳарланиш ҳолатлари Самарқанд вилоятининг Пайариқ, Иштихон, Жомбой туманлари ҳудудида қайд этилган. 1994 йилда вилоят ҳудудидаги 8 оиладан 40 дан ортиқ киши заҳарланган. Ачинарлиси шундаки, улардан 5 нафари бевақт ҳаётдан кўз юмган.

Жиззах вилоятининг Ғаллаорол туманида ҳам бу ачинарли ҳолат содир бўлиб, ўндан ортиқ киши заҳарланган ва икки кишининг ҳаёти фожеа билан тугаган.

Юқорида номлари санаб ўтилган, таркибида заҳарли алколоид моддасини тутувчи бегона ўтлар Самарқанд, Навоий, Жиззах, Бухоро, Қашқадарё, Тошкент вилоятларининг лалми ерларда кўпроқ ўсишини ҳисобга олиб, бу ҳудудларда ҳам аҳоли ўртасида заҳарланиш хавфини кучайтирмоқда.

Шу билан бирга аҳоли қўлида шундай ўт уруғлари билан ифлосланган буғдой ва ун маҳсулотлари мавжудлиги эҳтимолдан ҳоли эмас. Демак ҳали билиб-билмай заҳарланган ундан истеъмол қилиб кўп оилалар хавф остида қолиши мумкин. Бу эса ташвишли ҳолдир.

— Заҳарланиш аломатлари беморларда қандай кузатилади?

— Касаллик турли кўринишларда акс этиши мумкин, аммо у уч босқичда намоён бўлади. Заҳарланишнинг биринчи босқичида беморнинг кўнгли айниши, қайд қилиши, қорин оғриғи билан бирга қорин соҳасида шиш пайдо бўлиб, ич кетиши кузатилади. Агар беморга ўз вақтида малакали тиббий ёрдам кўрсатилмаса, касаллик иккинчи босқичга ўтиши — беморнинг қорин бўшлиғига суюқлик йиғилиб, жигар ва талоқ катталашиши, буйракнинг сийдик ҳайдаш хусусияти пасайиб, беморнинг озиши кўзга ташланади.

Учинчи босқичда эса жигарнинг фаолияти кескин издан чиқади, вазни кескин кичрайиб кетади ва охири жигар комасига сабаб бўлиб, беморнинг аҳволи ниҳоятда оғирлашади.

Заҳарланиш пайтида беморга қанчалик тез ва тўғри ташхис қўйилса ва ўз вақтида малакали тиббий ёрдам кўрсатилса, касаллик асоратсиз ўтиши мумкин. Заҳарланишнинг биринчи босқичида беморни сунъий қайд қилдириш, ошқозонни заҳарли овқатдан тозалаш лозимдир. Бу тадбирлар ўз навбатида бемор танасидаги заҳарли моддаларнинг қонга сўрилишига йўл қўймайди.

— Аҳоли қўлидаги мавжуд уннинг заҳарланган ёки заҳарланмаганлигини қандай билиш мумкин?

— Аввало бундай заҳарли ўтларнинг (айниқса «Кампирчопон») уруғи аралашган буғдойдан тортилган ун ва нон маҳсулотлари ўзининг аччиқ таъми билан ажралиб туради. Аммо у фақат лаборатория усулидагина аниқланади.

Яна шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, дон ва ун таркибидаги заҳарли модда — ГЕЛИОТРОПнинг миқдори нон ёпиш ёки турли таом тайёрлаш, бир сўз билан айтганда, таомни узоқ қайнатиб пишириш билан ҳам камаймайди. Буни унутмаслик керак. Акс ҳолда...

— Касалликни даволашдан кўра унинг олдини олиш муҳимроқдир. Шундай экан, заҳарланишни бартараф этиш учун нималарга эътибор бериш керак?

— Бунинг учун биринчи навбатда аҳоли қўлидаги барча дон ва унлар лаборатория кўригидан ўтказилиши лозим. Заҳарланганлиги тасдиқланган дон, ун ва ун маҳсулотлари тезда истеъмолдан чиқарилади.

Яна тегирмонларда лаборатория назоратисиз ун тортиш шошилинч равишда тўхтатилиши шарт. Жойлардаги мутасадди раҳбарлар жабр кўрган аҳолини ун билан таъминлашда ўз ёрдамларини аямасликлари зарур.

Туман ҳокимларининг бевосита раҳбарлигида бошоқли дон экинларининг уруғларини карантиндаги бегона ўтлар аралашмасидан тозалаш чора-тадбирлари кўрилиши ва ғалла экилган майдонларда профилактик ишлар ўз вақтида ўтказилиши лозим.

Аҳолини заҳарланишдан асрашнинг муҳим омилларидан бири, улар ўртасида кенг тушунтириш ишларини олиб боришдир. Бунинг учун жойлардаги «Саломатлик марказлари», СЭС, даволаш профилакторий ташкилотлари ва барча касалхоналарнинг шифокорлари, ўрта медицина ходимлари, ўқитувчи ва тарбиячилари бизга ҳамкору ҳамнафас бўладилар, деган умиддамиз.

— Қизиқарли суҳбатингиз учун ташаккур.

АКА-УКА — САНЪАТКОР

Қўшиқ инсон қалбини ҳаяжонга солиб, унга битмас-туганмас шавқ-завқ бағишловчи мўъжиза. У инсонни юксакка кўтариб, эзгу ишларга бошлайди. Умри дала-даштда ўтган Туғон ака ҳам қўшиқдаги сеҳру қудратни ўз вақтида билган ва унинг қадрига етган инсонлардан. Қўй-қўзиларни боқиб хиргойи қилиб юрган ўғли Собиржоннинг қалбидаги санъатга меҳр-ихлосни сезиб, унинг камолга етишида бош-қош бўлган ҳам аслида шу инсон эди. Собиржонга ўшанда шундай маслаҳат берган эди.

— Санъат улуғ даргоҳ, унинг ўз пири комиллари, алломалари бор. Аввал санъатни улардан ўрганиш, шундан сўнг юрагингдаги меҳр-муҳаббатни қўшиққа солишинг даркор. Бу йўлда топган нонинг шунда ҳалол, номинг элда эъзозли бўлади.

Собиржон ўқиди, изланди, ўз йўлини топди, укаси Эркинжон ҳам унга эргашди. Энди улар ака-ука санъаткорлар сифатида эл хизматида. Собиржон ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Тошкент Давлат маданият олий илмгоҳида ўқимоқда.

— Бирор тадбир ака-ука қўшиқчилар — Эркин ва Собир Аминовларсиз ўтмайди, — дейди туман маданият бўлими бошлиғи Норсултон Андаева.

Эркин ва Собир Аминовларнинг камолидан ота беҳад мамнун. Туғон аканинг 7 нафар фарзанди бор. Ҳар бири ҳаётдан ўз ўринларини топишган.

Помуқ қишлоғидан етишиб чиқиб, довруғи Қашқадарёдан республикага танилаётган ёш истеъдодли санъаткорларнинг ижодига ривож тилаймиз.

Шавкат СУЛТОНОВ,
«Баҳористон ҳақиқати» газетаси муҳаррири.

СУРАТДА: ака-ука Эркин ва Собир Аминовлар қўшиқ ижро этишмоқда.
Муаллиф олган сурат.

ЯНГИ ШИФОХОНА

Термиз шаҳрида жойлашган Семашко номидаги шифохонанинг Сурхондарё бўлимида 80 ўринли янги шифоланиш биноси фойдаланишга топширилди. Энди шифохона 140 кишига хизмат кўрсата олади. Бу ерда юрак-қонтомир, асаб, бел ва оёқ оғриғи хасталигига чалинган кишилар замонавий тиббиёт усуллари билан бирга халқ табобати ёрдамида даволанади. Шунингдек, Қўнғирот шаҳрида болалар шифохонаси фойдаланишга топширилди. Янги шифо маскани асбоб-ускуналар билан жиҳозланган, унда экологик мураккаб шароитларда яшаётган болаларнинг саломатлигини сақлаш, даволаниш учун барча қулайликлар мавжуд.

Қилмиш-қидирмиш

БУЗОҚ ЎҒРИЛАРИ

Ўғрилар тунда Шофиркон туманидаги «Ҳайдаробод» жамоа хўжалиги ҳисобчисининг бузоғини ҳайдаб кетишди. Аммо эртасига эрталаб милиция ходимлари бузоқни топиб, ўғриларнинг кимлигини аниқлашга муваффақ бўлдилар. Ҳисобчининг бузоғини қўшни Пешку туманида истиқомат қилувчи, илгари судланган икки фуқаро ўғирлаган экан. Бузоқ ўғрилари ашаддий жиноятчи сифатида суд олдида жавоб беради.

(ЎзА).

ТЕГИРМОН ВА ИНКУБАТОРЛАР КЕРАКМИ? МАРҲАМАТ!

Хўжаликларда, фермерлар томонидан етиштирилган хом ашёни ўша ернинг ўзида қайта ишлаб, тайёр маҳсулот ҳолида сотиш иқтисодий жиҳатдан катта наф беради. Шунинг учун ҳам Тошкентдаги ташкилот қуввати 500 килограммдан 2 тоннагача бўлган мева-сабзавот қуритиш шкафларини, соатига 50, 120-200 килограммгача ғаллани қайта ишлайдиган электр тегирмонларни, 400, 800, 1000 дона жўжа очириш мумкин бўлган инкубаторларни, болалар учун мўлжалланган «ширин пахта» тайёрланадиган қурилмани, сув қайнатиш титанини пул ўтказиш йўли билан

СОТИБ ОЛИШНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ

Шунингдек, қишлоқ хўжалик ҳашаротларига қарши курашда қўлланиладиган пуркагичларга ва бошқа қурилмаларга буюртмалар қабул қилинади.

Мурожаат учун телефонлар: 79-18-30, 44-47-69; кеч соат 18 дан кейин 90-02-42.

ФИРМА РАҲБАРЛАРИ ВА ТАДБИРКОРЛАР ДИҚҚАТИГА

Ташкилот Тошкентдаги ўз омборидан қуйидагиларни улгуржи сотиб олишни таклиф қилади:
— аёллар ва эркаклар пойафзали (Италия, Португалия, Хитойда ишлаб чиқарилган);
— Италиянинг ранг-баранг винолари;
— мева ликёрлари (Италия);
— етти хил шампань винолари (Италия);
— Джин (буғдойдан тайёрланган арoқ), «Наполеон», «Виски»;
— турли хил ароқлар (Исландия, Бельгия, Голландия);
— «COLDEN AMERICAN» СИГАРЕТАЛАРИ (европача юқори сифат билан тайёрланган).

Барча турдаги озиқ-овқатлар, пойафзал, кийим-кечак, техникавий жиҳозларни етказиб бериш юзасидан шартномалар тузиш таклиф этилади.

Мулоқот учун телефонлар: 45-55-65; 45-70-65.

ЁҒОЧ-ТАХТА ТАЪМИНОТИДА КЎМАКЛАШАМИЗ

Бизнинг «Ўздеҳқончиликқурилиш» бирлашмаси («Узагрострой») Красноярск ўлкасида ТОО «РОУЗ—Л» ва Иркутск шаҳрида АОЗТ «Интервостоклес» қўшма корхоналари билан ёғоч-тахта ҳамда ўрмончиликнинг бошқа маҳсулотларини етказиб бериш юзасидан кенг фаолият олиб бормоқда. Ўзбекистон Республикасидаги қурилиш ташкилотларига, хўжаликларга, корхоналарга шундай арзон маҳсулотларни бозор нархларидан 30 фоиз арзон баҳода етказиб бериш имкониятига эгамиз.

Ёғоч-тахта ва бошқа ўрмончилик маҳсулотларини мол айирбошлаш ҳисобига ҳам етказиб беришимиз мумкин. Ўзаро ҳамкорликда ишлашга таклиф қиламиз.

Манзилимиз: Тошкент, Лоҳутий кўчаси, 16-уй. Телефонлар: 56-50-44, 56-25-93, 56-51-00. Факс: 56-50-44.

Тошкент шаҳар Яккасарой туманидаги масъулияти чекланган «Дивидент» жамияти тугатилади. Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги жамоаси чорвачилик бош бошқармаси етакчи мутахассиси Авазбек Туйчиевга волидаси

Ойшахон ая АМИНОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эрқул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» КОНЦЕРНИ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Маъсул котиб — 33-09-93. Маъсул котиб ўринбосари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51,33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими — 32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими — 32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатидан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г—0006, ҳажми 5 босма табоқ. Офсет услида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланади. 1 2 3 3 4 6.